

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

ŘÍJEN 2009

*Sola Scriptura - Jedině Písmo
Solus Christus - Jedině Kristus
Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia - Jedině milostí
Sola Fide - Jedině vírou*

OBSAH

Radujte se v Pánu	1
Pád Jericha	2
Nepolitičnost Božího království	7
Cesty duchovního formování	15
Člověk a vize	25
Židovství Ježíše z Nazareta	28
Dvě nevěsty Kristovy	32
Omluva redakce	35
Biblický model duchovního vedení	35
Martin Luther a české země	42
Napsali jste nám	45
Aforismy	46
Nepromarni svůj život	47
Konference ZODu	47

RADUJTE SE V PÁNU

◆ *Radujte se v Pánu vždycky. (Fp 4,4)*

Bůh nikdy neměl v úmyslu, aby křesťané byli zasmušilí a smutní. Vlastně je to přímo nevhodné, jsou-li smutní. Copak Pán neřiká, abychom se radovali?

Milujeme-li opravdu svého Spasitele a zůstáváme-li Mu nablízku, zůstaneme jistotně šťastnými křesťany. Není pochyb, že budou bývat někdy soužení, ale ta nás nemusí rmoutit, poněvadž je všechny můžeme nést k Pánu Ježíši.

Víš, čím roste a zraje obilí? Musí k tomu mít déšť a stejně tak k tomu potřebuje také slunce. Naše zkoušky a soužení se podobají deštivým a větrným dnům; nejsou příjemné, ale napomáhají nám k růstu, abychom se stali silnějšími a pevnějšími křesťany, protože tak kořeny naší víry zapustí se hlouběji, jako kořinky obilí jdou hlouběji do země.

Ale nikdy by obilí nevyrostlo, kdyby bylo stále jen zamračeno. Jen za krásného letního slunce nalévají se klasy a zrají ke žni. Tak i křesťanovi je zapotřebí paprsků Slunce Spravedlnosti svítících na něj den ze dne, aby rostl v milosti a zrál tak postupně pro nebeskou obilnici.

Draží křesťané, dbejte, abyste byli na slunci. Nechť láska Ježíšova naplňuje vaše srdce, aby tu nebylo místa pro smutné myšlenky. Ti, kdo dlouhá léta žijí v hříchu, zaplétají se do mnohých sítí a zármutků, kterým vy všem ujdete, a budete

2 ZÁPAS O DUŠI

tak brzo přivedeni do šťastného stáda Spasitelova. Ó jak veselými a šťastnými křesťany byste to měli být!

– T. B. Bishop –

(Chodění v světle, Křesťanský spolek mladíků v Čechách, Praha 1903)

PÁD JERICHA

Nacházíme se v 6. kapitole knihy Jozue. Dostáváme se tak k určitému předělu v této knize. V prvních pěti kapitolách sledujeme přípravu Izraelců na boj proti pronárodům země. A v šesté kapitole konečně dochází k boji, ke kterému vše dosud směřovalo – Izraelci konečně útočí na Jericho. Budou všechny ty přípravy zúročeny v boji nebo přijdou vniveč? Nejprve se podívejme zpět na to, co dobývání Jericha předcházelo. Vše začalo tak, že byl Jozue ustanoven novým velitelem. Nahradil Mojžíše a dostal příkaz uvést Izrael do zaslíbené země. Tento příkaz pak tlumočil ostatním lidem, včetně kmenů, které se usadily v Zajordání. Jozue také vyslal do zaslíbené země i přímo do Jericha dva zvědy. Ti se setkali s Rachab a s její vírou. I když museli s pomocí Rachab uniknout, přinesli zpět dobré zprávy a s důvěrou oznámili Jozuovi, že Hospodin Izraeli jistě vydal celou zemi, neboť její obyvatelé před Izraelci propadli zmatku. Vyslání zvědů popisuje druhá kapitola. Ve třetí a čtvrté kapitole pak sledujeme jordánský div. Hospodin zastavil v době povodní vody Jordánu a všichni Izraelci přešli do zaslíbené země. Poznali, že uprostřed nich je živý Bůh. Na památku této zázračné události postavili dva památníky z kamenů. Jeden přímo v korytě Jordánu, kam dali dvanáct kamenů. Dalších dvanáct kamenů, podle počtu izraelských kmenů, pak postavili v Gilgálu, aby byly památným znamením pro Izraelce a jejich potomky. Tak lehké překročení rozvodněného Jordánu Izraelce určitě povzbudilo, stejně tak jako to vyděsilo

kenaánské krále. Ovšem v 5. kapitole také vidíme, že než půjdou dobývat Jericho, je třeba vykonat ještě další přípravy. Jsou to přípravy národa, který je Hospodinovým smluvním lidem. Je obnovena obřizka všech mužů a Izrael slaví hod beránka. Po hodě beránka začínají jít z výtěžku země a přestává padat mana. Izraelci už nebudou putovat po poušti, ale zůstanou v zaslíbené zemi. Čeká je však její dobývání. Na konci páté kapitoly se na scéně objeví sám velitel Hospodinova zástupu, což není nikdo jiný než Kristus. Dává se poznat Jozuovi, který od Něj dostává instrukce. Boj proti Jerichu začíná.

Šestá kapitola zaznamenává boj Izraelců proti Jerichu. To nejdůležitější, co máme pochopit, se týká **POVAHY** tohoto boje. Není to běžný boj, v němž rozhoduje lidská síla, zbraně a strategie. Je to boj duchovní, který vede sám Bůh a v němž Izraelci vítězí díky své víře v Hospodina. Tohle je pro nás ta největší lekce v 6. kapitole. Nepřichází však jako něco zcela nového a překvapivého. Podíváme-li se na přípravu Izraelců, není možné si nevsimnout, že při ní nešlo o broušení mečů, ale o přípravu ve víře, poslušnosti a důvěře v Boží moc. V Jozuovi měli Izraelci skvělého generála, ale především Božího muže, který věrně plní a šíří Hospodinovo slovo. V předchozích kapitolách jsme viděli také dva zvědy, kteří se vrátili s důvěrou, že Izraeli Bůh vydal zemi do rukou. Při překonání Jordánu udělali Izraelci všechno podle příkazů: mimo jiné vnesli schránu Hospodinovy smlouvy, která představovala Boží přítomnost, doprostřed Jordánu. V Gilgálu opět plní Jozuovy a tedy Hospodinovy příkazy. Obřizka a hod beránka mají duchovní význam a jsou určeny smluvnímu společenství víry. Jak by to dopadlo, kdyby se vzepřeli jen v jediné věci? Když se pak Jozue setkal před Jerichem s Kristem, tak jakmile si uvědomil, kdo před ním je, pohotově vyznává svou podřízenost

a oddanost nejvyššímu veliteli, který vede do boje tu nejmocnější armádu.

V tomto prvním boji v zaslíbené zemi se má zcela zřetelně ukázat, kdo působí vítězství. Je to Hospodin sám. Jemu náleží boj a vítězství. On vítězství zaslubuje a také získává. Jeho bohatýrská síla pokořuje pronárody.

◆ *Hospodin, váš Bůh, který jde před vámi, bude bojovat za vás, jak to před vašimi očima učinil s vámi v Egyptě. (Dt 1,30)*

Tuto pravdu mají vidět Izraelci, kteří napoprvé neuvěřili, a celá jedna generace musela pomřít na poušti. A máme to vidět my i všichni ostatní.

Hospodin bude bojovat za Izraelce, přesto hrají v celé bitvě významnou roli. I oni budou bojovat. Nestrhnou však hradby Jericha a nedobudou ho konvenčními prostředky, silnou zbrojí a armádou. Svědectví Božího slova vypovídá o tom, že hradby Jericha padly díky víře Izraelců. Patří do výstavní galerie víry.

◆ *Izraelští věřili, a proto před nimi padly hradby Jericha, když je obcházeli po sedm dní. (Žd 11,30)*

Mise, která na první pohled vypadá jako vojenská, se ukazuje být misí bohoslužebnou. A to přivádí ty dávné Izraelce blízko k nám. Vždyť my také nebojujeme v první řadě fyzickými prostředky, i když i ty můžeme použít, ale bojujeme skrze víru v Boha. Když se díváme na 6. kapitolu knihy Jozue z této perspektivy, získává pro nás duchovní význam a týká se bezprostředně nás. Pojďme z tohoto pohledu nahlédnout na tuto kapitolu. Pojďme se podívat na to, jak věci jedna za druhou dokazují tu zásadní lekci, že v Jerichu šlo o duchovní boj, o boj, ve kterém zvítězil Bůh skrze lidi víry.

Ve víře bojujeme za nepříznivých okolností

Začneme výklad textu z perspektivy duchovního významu hned u prvního verše. V něm vidíme důležitou skutečnost, totiž

to, že víra bojuje za nepříznivých okolností. Vlahé letní večery jsou jako stvořené pro romantickou procházku, ale víra se projevuje v podzemních plískanicích a zimních mrazech. A co se týče Izraelců, projevila se tvář v tvář opevněnému městu, které bylo neproniknutelně uzavřeno.

◆ *Jericho se před Izraelci důkladně uzavřelo; nikdo nevycházal ani nevcházal. (Joz 6,1)*

Představte si kompaktní pevnost s dvojitými hradbami, zásobami jídla a zdrojem vody. Její obyvatelé se sice bojí útočníků, ale možná proto se v posledním zoufalém vzepření o to víc budou snažit zachránit své město a svůj život.

To je chvíle, kdy je třeba bojovat vírou. Takových situací je v našem životě hodně, zejména však chci ukázat na opevněná srdce lidí kolem nás, když se setkávají s evangeliem. Copak nejsou stejně tak neprostopupná jako val kolem Jericha? Nepřijímají pravdu o Bohu a o sobě. Zarputile se drží svého přesvědčení, díky němuž se mohou vyhýbat konfrontaci s vlastní hříšností. Jak často si v takových chvílích pomyslíme: Tenhle člověk nikdy neuvěří. Nemáme daleko k zoufání si nad našimi blízkými, přáteli a dalšími lidmi. Zrovna minulou neděli jsem znovu viděl takové obranné valy u mladých lidí mezi 12 a 14 lety. V jejich srdci jsou také postavené takové jerišské hradby. Přesto můžeme bojovat a vítězit ve víře:

◆ *A to vítězství, které přemohlo svět, je naše víra. (1J 5,4)*

Ve víře se opíráme o Boží sliby

Pokud má vyhrát víra, musíme se vyhnout dvěma chybám a naopak musíme udělat jednu věc. Co tedy nemáme dělat? Za prvé, nesmíme příliš hledět na hradby před sebou, abychom nezačali pochybovat a bát se. Za druhé, nesmíme se spoléhat na sebe a své vlastní zdroje. My nemůžeme sami ze sebe nikoho přimět ke spasení a podobně nemůžeme udělat tisíc dalších věcí, i kdybychom se stavěli

4 ZÁPAS O DUŠI

na hlavu nebo měli ten nejlepší plán, který jsou lidé vůbec schopni připravit. A co je ta jedna věc, kterou víra naopak dělá? Dívá se na zaslíbení od Toho, který dokáže prolomit i tu nejpevnější a nejsilnější zeď. V našem textu obrací jedno krátké slovíčko celou situací. Je to slovíčko „ale“ na začátku druhého verše.

◆ *Jericho se před Izraelci důkladně uzavřelo; nikdo nevycházel ani nevházel. Ale Hospodin řekl Jozuovi: Hleď, vydal jsem ti do rukou Jericho i jeho krále s udatnými bohatýry. (Joz 6,1–2)*

Ale Bůh dal Jozuovi zaslíbení a jeho i naše víra se živí Božími sliby. Vzpomeňte si, jak víru v Boha popisuje list Židům:

◆ *Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. (Žd 11,1)*

Izraelci se spolehli na Boží zaslíbení o vydání Jericha do jejich rukou. Spolehli se na to, že Bůh jim říká pravdu. Všimněte si také toho, že Bůh říká „*vydal jsem ti do rukou Jericho*“, tedy mluví v minulém čase, i když Izraelci ještě stáli před jeho branami. Hradby Jericha byly pevné a neporušené, ale Izraelci přijali jako fakt, co jim Bůh řekl, a jejich víra nezakolísala.

Pokud tedy přijmeme Boží „ale“ a jsme si na základě Božího zaslíbení jisti tím, co ještě nevidíme a v co doufáme, budeme boj víry bojovat úspěšně tak jako Izraelci v Jerichu.

◆ *Izraelští věřili, a proto před nimi padly hradby Jericha, když je obcházeli po sedm dní. (Žd 11,30)*

Potřebujeme se tedy přiklonit k Božímu zaslíbení a odklonit se od toho, co je před slovíčkem ale, od toho, co je před našimi očima, k tomu v co doufáme a co nevidíme. To rozhodne o úspěchu či neúspěchu našeho duchovního boje, rozhodne to o tom, jestli boj vzdáme nebo jestli v něm vydržíme.

Pamatujte si tedy dobře slova „*ale Hospodin řekl*“. Co na určitou věc, nebo

situaci říká Bůh? Nezáleží nejvíc právě na tom? Bůh apoštola Pavlovi v Korintu řekl:

◆ *Neboj se! Mluv a nemlč, protože já jsem s tebou a nikdo ti neublíží. Mnozí v tomto městě patří k mému lidu. (Sk 18,10)*

Nevím, jestli Pavel někdy chtěl v nějaké těžké chvíli z Korintu odejít, ale pokud ano, co mu nejvíce pomohlo vytrvat? Připomněl si, že: „*ale Hospodin řekl*“. Pokud promluvil Bůh, kdo jsme my, abychom na to nedbali? Naopak, připomínejme si sami, co Bůh zasílkuje a nechme se tím posílit v duchovním boji, v pokušeních, ve slabostech, pochybnostech.

Ve víře přijímáme Boží strategii a řešení
Pojďme se podívat na další charakteristiku duchovního boje. Lidé víry bojují podle Hospodinových pokynů. Víra přijímá Boží strategii a řešení. Co Bůh přikázal Izraelcům? Jaké byly Jeho pokyny do boje? Myslím, že to víte dobře. Aby šest dní chodili se schránou kolem hradeb Jericha, aby kněží troubili na polnice a lid byl přítom všem zticha. Teprve sedmý den měli po signálu z polnic vyrazit hlasitý válečný pokřik, po kterém se měly zhroutit hradby města, aby do něj mohli Izraelci vstoupit. Tuto strategii přijal od Boha velitel Jozue a předal ji dál kněžím a lidu, kteří si ji také osvojili. Ale chození kolem hradeb, to není běžný postup při dobývání města a dokonce se nikdy v historii už neopakoval. Šlo o hodně nezvyklou strategii, která se rozhodně nepodobala lidskému řešení. Pevnosti se přece dobývají úplně jinak.

Boží řešení bylo tedy velice neočekávané, ale zároveň bylo dokonale účinné. Dokonce je v něm několikrát číslo sedm, které se v Bibli vyskytuje 608x a téměř vždy vyjadřuje dokonalost, úplnost. Podívejte se do v.4:

◆ *Sedm kněží ponese před schránou sedm polnic z beraních rohů. Sedmého dne obejdete město sedmkrát a kněží zatroubí na polnice.*

Bůh poskytl Izraelcům dokonalé řešení. Stačilo uvěřit a uvést ho ve skutečnost a úspěšný výsledek se dostavil, *20b*:

◆ *Hradby se zhroutily a lid vstoupil do města, každý tam, kde právě byl. Tak dobyli město.*

V Božím slově bychom našli stovky příkladů toho, jak následování Božích příkazů přineslo zdar i v těch nejnepravděpodobnějších situacích.

Doufám, že si uvědomujeme, co z toho vyplývá. Pokud je Boží řešení dokonalé a jeho přijetím a uvedením ve skutek budeme vítězit na bitevním poli, pak bychom neměli používat svá vlastní řešení. Co kdyby se Izraelci rozhodli pro svůj vlastní postup? Co kdyby se rozhodli, že budou Jericho obléhat tak dlouho, až ho vyhladoví? Nebo kdyby si řekli, že přece nebudou hradby v tichosti obcházet celý týden a že vyrazí k útoku hned první nebo druhý den? Co kdyby si řekli, že polnice z beraních rohů jsou příliš tiché a nezajímavé? Jaká by to byla hloupost a pošetilost. A přesto – kolikrát máme raději své vlastní nápady nebo si upravujeme k obrazu svému to, co říká Bůh. Víte, že dneska se do církve tlačí všelijaké metody ze světa byznysu, které mají přinést zaručený úspěch. Dokážou naplnit shromáždění lidmi. Co funguje ve světě, bude úspěšně fungovat i v církvi. A hle, ono to skutečně funguje. Prostě některé zákonitosti platí a díky tomu se dá leccos dopředu prokalkulovat a vypočítat. A tyto věci mají své místo – ve světě. Ale světské metody přináší světские výsledky. A tak se ptám: Kdo však v tomto případě vyhrává v duchovním boji? Získáváme lidi pro Krista nebo církev pro svět? A jak vůbec někdo může duchovně bojovat bez Božího řešení – bez kázání kříže, který je pro moudré tohoto světa bláznovstvím? A jak měříme úspěch v boji, když šest dní Izrael obcházel v tichosti hradby a nic se nedělo? Ale teprve když přišla plnost dní podle Boha, přišlo vítězství. Trpělivost neboli věrnost růže přináší.

Boží řešení, která ve víře přijímáme, jsou tedy jiná než naše. Bůh nás nekoněčně převyšuje a tak není jako my. A proto je to jasné vidět na vítězstvích, která působí On. Dělá věci tak, aby bylo jasné, že za nimi stojí On sám, a ne člověk. Pod pravá vítězství církve se podepisuje Bůh. Jen jemu patří sláva. Proto také mnohé moderní metody růstu církve zcela postrádají známky Božího působení a nevzdávají Bohu slávu. U Jericha to bylo právě naopak, bylo jasné, že Bůh vytáhl do boje a že On je slavný vítěz. Izraelci kolem hradeb nesli Hospodinovu schránku, která představovala Hospodinovu přítomnost a moc. Nesli jí v tichosti a čekali na Boha. Bez Hospodina by Izraelci u Jericha sotva něco zmohli. Bez ní bychom my sotva něco zmohli. Vždyť si připomeněte povahu spasení. Naše vlastní zkušenost a studium knih Nového zákona nám dávají poznat, že spasení je z Boží moci, je to dar od Boha. Není to něco, co bychom mohli v sobě nebo v komkoli jiném způsobit vlastní silou. Působí ho Bůh svojí mocí, když skrze už zmiňované bláznovství evangelia promění lidské srdce. A tak:

◆ *Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. (Ef 2,9)*

Hospodin dobývá i zachraňuje tak, aby se nikdo nemohl chlubit – ani Izraelci ani my. Kdo přijímá Boží strategii a řešení, ten je ochoten připsat s díkuvzdáním všechna vítězství Bohu.

V duchovním boji patří kořist Bohu

Pokud se boj vede podle Boží strategie a vede ho Bůh, pak Mu nejenže patří sláva vítěze, ale náleží Mu i kořist. A tak si Izraelci nemohli po dobytí Jericha dělat, co chtěli. Museli se zachovat podle Jozuových instrukcí. O jakou kořist jde, nám říká *vers 17*:

◆ *Město se vším všudy je klaté před Hospodinem. Naživu zůstane jen nevěstka Rachab se všemi, kteří jsou*

6 ZÁPAS O DUŠI

u ní v domě, neboť skryla posly, které jsme vyslali.

Vidíme zde jasné rozdělení kořisti. Na jednu straně je zde město se vším všudy jako klaté a propadlé smrti. Na druhé straně je Rachab a její rodina, což jsou jediní lidé, kteří budou zachováni při životě.

Podíváme se podrobněji, co nám text říká o klatém městu a o Rachab s rodinou. Tak nejdříve, co víme o klatbě uvalené Hospodinem na Jericho? Hebrejské slovo pro klatbu je „*haram*“. Znamená úplně vyhlazení města se vším všudy – včetně obyvatel a dobytka. Nic se nesmělo vzít s výjimkou kovových předmětů, které se měly stát součástí Hospodinova pokladu. A tak ve verši 21 čteme:

◆ *Všechno, co bylo v městě, vyhubili ostřím meče jako klaté, muže i ženy, mladíky i starce, též skot a brav i osly.*

Všechno klaté musí zemřít. Izraelci město vypálili a všechno živé pobili mečem. Taktó úplně byla v Kenánu zničena tři města – Jericho, Ai a Házor. Ale nebylo to poprvé, co Izraelci měli dobytá města zničit jako klatá. O městech v Ógově království v Zajordánii čteme:

◆ *Všechna tato města byla opevněna vysokými hradbami s branami a závorami; mimoto jsme dobyli velmi mnoho otevřených měst. Vyhubili jsme je jako klatá, jako jsme učinili chešbónskému králi Síchonovi; vyhubili jsme každé město jako klaté, muže, ženy i děti. Všechn dobytek však a kořist z měst jsme si ponechali jako lup. (Dt 3,5–7)*

Tyto texty o vyhubení obyvatel měst samozřejmě vznášejí řadu etických a morálních otázek. Jak může Bůh přikázat něco takového? Touto otázkou se budeme v knize Jozue ještě podrobně zabývat. Nyní se spokojme s tím, co je zřejmé – totiž že Jericho se mělo stát odstraňujícím příkladem pro další města. O tom také svědčí Jozuovo proroctví či přísaha z verše 26, o tom, že kdo vystaví znovu Jericho, postaví jeho základy na svém prvo-

rozeném synu, což se později také stalo, jak vidíme v 1. Královské 16,24. Navíc z vojenského hlediska, kdyby Izraelci nechali obyvatele Jericha naživu, neustále by se potýkali s jejich odporem. A nezapomínejme také na to, že Bůh chtěl zničením měst zabránit tomu, aby se Izraelci obrátili k bůžkům pohanských národů:

◆ *Ale ve městech těchto národů, které ti dává Hospodin, tvůj Bůh, do dědictví, nenecháš naživu naprosto nikoho. Zničíš je jako klaté, Chetejce, Emorejce, Kenaance, Perizejce, Chivejce a Jebusejce, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, aby vás neučili jednat podle všelijakých svých ohavností, které činili kvůli svým bohům. Prohřešili byste se proti Hospodinu, svému Bohu. (Dt 20,16–18)*

V našem textu jsou Izraelci dokonce varováni, aby si nevzali nic z klatých věcí, neboť by se tak sami stali klatými a uvrhli by Izrael do zkázy, jak to říká verš 18:

◆ *Jenom se mějte na pozoru před tím, co je klaté, abyste nebyli vyhubeni jako klatí, kdybyste vzali něco klatého. Přivolali byste na izraelský tábor klatbu a uvrhli jej do zkázy.*

Zničení je příkladem Božího soudu a předzvěstí konečného účtování, kdy z Božího království bude vyloučeno všechno, co se Bohu protiví a staví se Mu na odpor.

Jsem ale upřímně rád, že ne všechno v Jerichu bylo určeno k záhubě. Čekala tam totiž na příchod Izraelců také trofej Boží milosti – Rachab s rodinou. Na tu se klatba nevztahovala. Bůh zázračně uchránil její dům na hradbách od zborcení. To je naprosto úžasné, když si představíte, jak se všude okolo hradby zhroutily. Bůh ale věrně stál za slibem Izraelců, že Rachab a všechny v jejím domě zachráni:

◆ *Ti mládenci, zvědové, tedy vešli dovnitř a vyvedli Rachabu i jejího otce a matku i bratry se vším, co jí náleželo; vyvedli všechno její příbuzenstvo*

a poskytl jim místo za izraelským táborem. (Joz 6,23)

Ale Rachab s rodinou nebyli za izraelským táborem dlouho. Vždyť v. 25 říká:

◆ *zůstala uprostřed Izraele.*

A dokonce je zapsána v rodokmenu Ježíše Krista.

Pokud jsem říkal, že jsem rád, že se zachránila Rachab, tak musím také říci, že jsem Bohu vděčný za to, že křesťané dnes nejsou povoláni k tomu, aby vyhlašovali města a jejich obyvatele. Nejsme povoláni k soudu, ale k záchraně lidí, které odevzdáváme Bohu jako naše bratry a sestry, když je přivádíme do Kristovy církve. Je fascinující sledovat, že tam, kde Starý zákon mluvil o porážce pohanů, tam Nový mluví o jejich spáse. Když apoštol Petr cituje ve Skutcích proroka Ámose, aplikuje text na věřící z pohanů, a říká:

◆ *Navrátím se zase a znovu postavím Davidův zbořený dům, z jeho trosek jej opět vystavím a zbuduji, jako byl dřív, aby také ostatní lidé hledali Pána, všechny národy, které jsem přijal za své. To praví Pán, který to oznámil už před věky. (Sk 15,15–16)*

Apoštol Petr mluví o národech, které hledají Pána, ale o čem mluvil Ámos, kterého Petr cituje?

◆ *V onen den postavím padající Davidův stánek a jeho trhliny zazdím, opravím, co na něm pobořeno, a zbuduji jej jako za dnů dávných. Podrobí si pozůstatek lidu edómského a všech pronárodů; i budou nazývány mým jménem, je výrok Hospodina, který toto činí. (Am 9,11–12)*

Ámos říká: *podrobí si pozůstatek lidu edómského a všech pronárodů. Z podrobení se stává obrácení se k Pánu, který pronárody přijímá za své. Díky tomu jsme i my jako pohané součástí církve a „podrobujeme“ ostatní skrze kázání evangelia. Dělejme to tak, jako bojovali Izraelci.*

– Petr Papež –

www.cirkevusti.cz/pad-jericha-mp3

NEPOLITIČNOST BOŽÍHO království

Úvod

Neustále slyšíme jako na kolovrátku písničku, že za sváry, bídou, terorem a válkami světa stojí náboženství – bez ohledu jakou nálepkou jsou označena. Až se všechna náboženství zruší, pak prý bude dobře. Tento starý, neobehraný a věčně živý hit převzal a „zvěděčtil“ marxismus, čímž jej ještě více zpopularizoval.

Podívejme se, jak bible vymezuje příčiny veškerých svárů a bojů mezi zdánlivými křesťany:

◆ *Odkud pocházejí boje a sváry mezi vámi? Nepůsobí je snad vaše choutky, které se ve vás perou? Dychtíte, ale nemáte, vraždíte a závidíte, ale nemůžete dosáhnout, bojujete a válčíte, ale nemáte, protože prosíte zle, abyste uspokojili své vlastní choutky. Nevěrníci a nevěrnice! Copak nevíte, že přátelství se světem znamená nepřátelství s Bohem? Kdokoli se rozhodne být přítelem světa, stává se Božím nepřítelem. (Jk 4,1–4)*

Války, boje a sváry mezi zdánlivými křesťany, a samozřejmě mezi všemi ostatními lidmi bez rozdílu, tedy nejsou zapříčiněny Kristovým evangeliem, ale naopak, jsou vyvolány padlým světem. Příčinou všech sporů a válek počínaje rodinou a konče státy je sebestředné dychtění, závist a touha po moci, která uchvacuje statky někoho jiného. Jestliže se zdánlivý křesťan ztotožňuje se sobeckými „manýry“ světa, potom je Božím nepřítelem, v žádném případě není Božím dítětem.

◆ *Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídit Božímu zákonu. (Ř 8,7)*

Obviňovat biblické křesťanství z problémů světa je naprostá neznalost Písma jak na straně světa, tak na straně zdánlivé „církve“.

8 ZÁPAS O DUŠI

Politické království světa – království meče

Králem a bohem tohoto světa, tohoto světského systému, jakékoli politické soustavy, je ten Zlý – ďábel a satan. Jenom dva verše z tuctů:

- ◆ **Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím.** (2K 4,4)
- ◆ **Již s vámi nebude mnoho mluvit, neboť přichází vládce tohoto světa. Proti mně [Kristu] nic nezmuže.** (J 14,30)

Všichni lidé, kteří žijí podle své vůle, jsou ďáblovými poddanými. K nim, svým rodem v Adamovi, bez výjimky patří všichni. Celý svět leží v tom Zlém otci lži:

- ◆ **Svévolníci, ti se odrodili hned v matčině lůně, z mateřského života se lháři dali bludnou cestou.** (Ž 58,4)

Ďábel ve svém království světa rozděluje, dobývá a panuje. Rozdělení, dobývání a panování je politický proces. Bez rozdělení není politiky. Politika žije z nejednoty. Politika nemůže existovat bez zemí, států, národností, chudých, bohatých, barevných, bílých, homosexuálů, privilegovaných, neprivegovaných, žen, mužů, dětí a jakékoli jiné, rozdílné zájmové skupiny. Každý politik je mistr v rozdělování na ty a ony, na nás a na ostatní. Jenom tak může ovládat a usurpovat. Politika je hájení nebo správa zájmů jisté skupiny. Protože je zájmových skupin hodně, a každá dychtí svým způsobem, je politické dění v nejlepší obratnost jak rozumně skloubit různé zájmy kompromizem bez boje; a v nejhorším jde o „obratnost“ jak prosadit svůj usurpátorský zájem násilím a válkou. Jakákoliv ideologie, třeba i náboženská, jen zastírá touhu po moci a statcích jiných.

V tomto padlém světě, je nemožné vyhnout se politice. Bez politického řešení bychom se vzájemně pozřeli. Hříšný člověk, včetně padlých andělů i ďábla, ti všichni musí být kroceni Boží zdoudou:

- ◆ **Zajisté i hněv člověka chváliti tě musí, a ostatek zůřivosti skrotíš.** (Ž 76,11)

I satan je krocen Boží zdoudou. Kdyby nebyl, spása Božího lidu by byla nemožná:

- ◆ **Hospodin na to satanovi odvětil: „Nuže, měj si moc nade vším, co mu patří, pouze na něho ruku nevztahuj.“ A satan od Hospodina odešel.** (Jb 1,12)
- ◆ **Nikdo nemůže vejít do domu silného muže a uloupit jeho věci, jestliže toho siláka dříve nespoutá. Pak teprve vyloupí jeho dům [Boží vyvolený lid].** (Mk 3,27)

Bůh používá, dopouští a udržuje toto království světa, tento světový duchovně padlý systém ke svému cíli – aby sjednotil vše, v daný čas, pod hlavu Ježíše Krista. Bez vlád, králů, prezidentů, náčelníků by došlo k naprostému sebezničení světa. Jakákoliv vládní moc je lepší než žádná:

- ◆ **Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí. Proto také platíte daň. Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů.** (Ř 13,3–5)

Vládcové nesou meč, vládnou vojsku, policii, pořádkovým službám, justici, ovládají všechno, co patří k politické moci v Adamově padlém potomstvu, jehož duchovní rádce a bůh je ďábel. Vládcové světa mají moc nad těmi, kteří jsou pod nimi. Poddaní se musí podřizovat, ať chtějí nebo ne. V království světa a meče moc plyne z politické nadřazenosti. Bez meče vládců by se svět zhroutil. Meč a strach z postihu udržuje tento svět v „chodu“ až do druhého příchodu Ježíše

Krista. Meč v padlém světě, ač se to zdá být paradoxní, má svoji pozitivní úlohu. Jinak to pod duchovním vedením boha-
dábla nemůže ani být. V podtextu předešlých veršů stojí:

- ◆ *Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť **není moci, leč od Boha**. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci [když činí sám zlo], vzpírá se Božímu řádu. Kdo se takto vzpírá, přivolává na sebe soud. (Ř 13, 1–2)*

Mimochodem, vládní moci, světské i „náboženské“ se můžeme vzepřít, jestliže ona sama je zločincem a nekoná podle Božích úkolů:

- ◆ *Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů. (Ř 13,6)*

Když byli Petr a apoštolové před radou, která je nutila, aby neučili o Kristu, tak se vzepřeli:

- ◆ *Petr a apoštolové odpověděli: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi...“ (Sk 5,29)*

Bůh tvoří takovou historii politického království světa a meče, aby se v ní mohl maximálně oslavit. Proto Mu na vládcích záleží. Do vládních trůnů a křesel nedosazuje ty „nejsvatější“, ale ty, kteří co nejlépe poslouží svými buď vznešenými, nebo zlomyslnými činy a motivy k tomu, aby byl Bůh co nejlépe oslaven, aby Jeho Boží království, které není z tohoto světa, vzrůstalo.

- ◆ *On mění časy i doby [historii], krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum. (Dn 2,21)*

Nemusí se nám líbit ani Herodes, ani Jidáš, ani farizejové, ani Pilát (kterému Ježíš připomněl, že má moc od Boha) ani Římané, ani převážně vzpurní Izraelci, ani vlašnost apoštolů; přesto všichni aktéři toho času a doby (historie) byli použiti Bohem tak, aby se Bůh oslavil ukřižováním Svého Syna! Ani jeden z nich netušil, že se Bůh na jejich činech a motivech oslaví ve prospěch Božího lidu.

Všichni „tvůrci“ historie království meče jsou přesvědčeni, že uplatňují v rozhodování svoji svobodnou vůli. Ve skutečnosti poslouchají boha tohoto politického království meče. Jejich vůle, lépe svévole, je ztročena (vlastněna) a proto musí poslouchat otrokáře (vlastníka) jejich vůle – totiž dábla. Všichni přirození lidé, bez výjimky, se narodí se ztročenou vůlí:

- ◆ *I vy [kdo jste již znovuzrozeni z Ducha] jste byli mrtvi pro své viny a hříchy, v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, **poslušni vládců nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu**. I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní. (Ef 2,1–3)*

Přestože je ďábel bohem tohoto světa, Bůh veškeré viditelné i neviditelné stvoření, tedy i ďábla kontroluje a ovládá. To jsme již viděli v Jóbovi nebo v tom jak Bůh ustanovuje historii. Ďábla, boha politického království světa a meče, musíme tedy především chápat jako duchovního vládce srdcí těch, kteří odmítají Boha. Ti všichni jsou přece: „**poslušni vládců nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu**“.

Nepolitické království Boží, království Ježíše Krista, království Slova Božího – dvousečného meče

Království Ježíše Krista je nepolitické. Nedrobí se na jednotlivé země a státy. Ježíš Kristus ustanovil na kříži svoje duchovní království, jehož občané jsou všichni, kdo věří v Jeho zástupnou oběť na kříži za hříchy světa. Tak se všechna politická království světa a meče stala z Božího vykupujícího hlediska právně (de jure) „neexistující“. Po Jeho druhém příchodu nebudou existovat de facto:

- ◆ *Viděl jsi, jak se bez zásahu rukou utrhá kámen [Ježíš Kristus] a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdr-*

10 ZÁPAS O DUŠI

til je, a rázem bylo rozdrčeno železo, hlína [Řím], měď [Recko], stříbro [Medo-Persie] i zlato [Babylon], a byly jako plevy na mlatě v letní době. **Odnesl je vítr a nezbylo po nich ani stopy.** A ten kámen [Ježíš Kristus], který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi. (Dn 2,34–35)

Království Ježíše Krista je nepolitické. Nerozděluje se na národnosti, ani na chudé a bohaté, ani na zaměstnance a zaměstnavatele, ani na muže a ženu, prostě žádnou skupinu. Nerozděluje, ale spojuje:

- ◆ *Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,27–29)*

V Kristu se všichni stávají zaslíbeným Abrahamovým potomstvem – Izraelem Božím! Ne jako před křížem na základě genetiky, nýbrž na základě zaslíbení a narození z Ducha.

Naprostá nepřítomnost států, národností, jakýchkoliv zájmových skupin jednotlivců a společností je to, co podmiňuje nepolitičnost Božího Kristova království. Boží království je beztřídní obecenství s jediným zájmem – a tím je Ježíš Kristus. Kdybychom zavlekli do Božího království třeba jen jednu národnost, stát, zájmovou skupinu, kdybychom v Kristově království zavedli třeba jen dvě společenské třídy oddělené jakýmkoliv genetickým nebo zájmovým rozdílem, okamžitě celé Boží Kristovo království zpolitizujeme. Kde jsou třídy, tam je politika a ta patří do ďáblova království světa. Kéž by mnozí křesťané tuto pravdu pochopili stejně dokonale jako Pilát, jenž v Ježíšově království neviděl ani politikou ani vojenskou hrozbu:

- ◆ *Ježíš řekl: „**Moje království není z tohoto světa.** Kdyby mé království*

*bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; **mé království však není odtud.**“ Pilát mu řekl: „Jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ Pilát mu řekl: „Co je pravda?“ Po těch slovech vyšel opět k Židům a řekl jim: „**Já na něm žádnou vinu nenalézám...**“ (J 18,36–38)*

Především verše dále potvrzují, že se v Božím království nikdy nebojuje za politické cíle světskými fyzickými zbraněmi. Kdyby Ježíš přišel, aby byl ustanoven politickým králem etnického Izraele, potom by bezpochyby musely řinčet světské zbraně. V Božím duchovním království se nebojuje mečem, ale duchem:

- ◆ *Jsmo ovšem jenom lidé, ale svůj zápas nevedeme po lidsku. **Zbraně našeho boje nejsou světské, nýbrž mají od Boha sílu bořit hradby. Jimi boříme lidské výmysly a všecko, co se v pýše pozvedá proti poznání Boha. Uvádíme do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista, (2K 10,3–5)***

Každý boj mečem (či kulometem) nám jasně dokazuje, že boj probíhá v ďábově království světa. Proto Ježíš napomenul Petra:

- ◆ *Jeden z těch, kdo byli s ním [Petr], sáhl po meči, napadl veleknězova sluhu a uťal mu ucho. Ježíš mu řekl: „**Vrať svůj meč na jeho místo; všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou.** Či myslíš, že bych nemohl poprosit svého Otce, a poslal by mi ihned víc než dvanáct legií andělů?“ (Mt 26,51–53)*

Občané Božího království nikdy neprosazují Kristovo evangelium mečem z oceli. Mají jinou zbraň:

- ◆ ***Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsazuje touhy i myšlenky***

srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat. (Žd 4, 12–13)

Boží slovo je zbraní Božího Kristova království. Království světa vládne z vnějšku člověka, království Boží vládne z vnitřku člověka. Kristovi spoluvládci, znovuzrození z Ducha, mají moc, která není vynucována vnější silou a postavením „nad“ někým, jak je tomu v království světa, ale mají moc, která je podnícena zevnitř silou lásky a postavením „pod“ někým:

◆ *Ale oni mlčeli, neboť se cestou mezi sebou dohadovali, kdo je největší. Ježíš usedl, zavolal svých Dvanáct a řekl jim: „Kdo chce být první, buď ze všech poslední a služebník všech.“ (Mk 9, 34–35)*

Slovo Boží, láska, modlitba, a nejnižší položené služebnictví je dvousečný meč Božího bojovníka. Tak bojoval za své poddané ve svém království Ježíš Kristus. Každý, kdo jej následuje, bojuje stejnými zbraněmi.

Neslučitelnost a oddělenost obou království

Víme, že království světa potřebuje rozdělení, potřebuje třídní společnost. Rozdrobení a atomizace totiž podmiňuje politiku. V Adamově padlém světě je politika nevyhnutelná, jinak by lidstvo zničilo samo sebe. Proto svrchovaný Bůh v ďábově království světa ustanovuje vládcе a nakloní si jejich srdce (a nejen jejich) kam se mu líbí (Př 21, 1).

Světské království má 1000+1 variant. Ďáblovi je naprosto jedno, která varianta jeho království světa a meče právě probíhá v této nebo oné zeměpisné šířce či výšce. Každá varianta je mu dobrá. Udržuje svoje poddané, jimž je bohem, v otroctví hříchu a co nejdál od Božího království. Hodí se mu cokoliv – království, republika, totalita, demokracie, fašismus, nacionalismus, otrokářství, feudalismus, komunismus, kapitalismus, so-

cialismus, humanismus, islám, buddhismus, šintoismus, animismus, ateismus, jakákoliv filosofie, jakýkoliv -ismus, na který si vzpomenete.

Ďábel šel totiž tak daleko, že chtěl dokonce nastolit Kristovu variantu svého království světa a meče. Ta by se mu hodila ze všeho nejvíce, proto ji navrhl Ježíšovi hned na počátku Kristova království:

◆ *Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: `Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.´...“ (Mt 4, 8–10)*

Kdyby se Ježíš před ďáblem sklonil, měli bychom tu nejdokonalejší Kristovu variantu ďáblova království světa. Ježíš by ustanovil ty nejlepší a nejspravedlivější zákony, které by potíraly vraždy, krádeže, vykořisťování, lži, podvody, lichvu, potraty, homosexualitu, rasismus, hráčství, drogy, nemravnost, násilnictví, pornografii, lenivost... Jeho zákony by chránily rodinu, ženy, děti... V takovém prostředí by hospodářství nebývalo zvkvétalo.

Jelikož v Kristova „dokonalá vládní varianta“ byla součástí ďáblova království, Ježíš by musel všechny dokonalé zákony vynucovat pomocí policie a vojska (mečem) z vnějšku, protože v království světa jsou jenom děti boha tohoto světa – ďábla, kteří jsou mu poslušni a ze své přirozenosti vzdorují Bohu (Ef 2, 2). Ježíš ďáblovo pokušení odmítl. Jeho Otec měl ten nejdokonalejší plán – království Boží, které není z tohoto světa, které je nepolitické a s královstvím světa nemá společný ani jeden bod. Nepolitičnost Božího království spočívá ve sjednocující moci zevnitř, skrze Kristův kříž. Kdyby se Ježíš před ďáblem sklonil, Boží království by se zhroutilo, a lidstvo by žilo bez naděje vykoupení, bez naděje přetvoření v nového

12 ZÁPAS O DUŠI

Božího člověka, žilo by v té „nejlidštější“ Dábově mizérii. Žilo by v podstatě v o mnoho lepším systému, o který usilují humanisté, komunisté, socialisté a všichni upřímní vylepšovači světa. Není bez biblické podstaty, že ty nejlepší lidské úmysly dláždí cestu do pekel.

Jistě vás nyní napadne otázka? Hodí se ďáblovi také křesťanská varianta? Odpovídáme jednoznačně ano, a dodáváme, že křesťanská varianta království světa a meče je pro ďábla, po propadu Kristovy varianty, ze všech variant tou nejlepší, protože mnohým dává falešnou naději! Bůh ve své prozřetelnosti dopustil, aby křesťanská varianta království světa nepropadla a stala se skutečností. Měl k tomu své důvody – svoje nejvyšší oslavení.

Od Jana Křtitele běží Boží království dvojsečného meče (Kristova evangelia) souběžně s ďábovým královstvím ocelového meče světa (viz také Lk 16,16 a Mt 4,23). Lidé z království světa se tlačí do Božího království, aniž by měli proměněné srdce znovuzrozením z Ducha.

◆ *Ode dnů Jana Křtitele až dosud je království Nebes vystaveno tlaku [násilí] a ti, kdo se do něho tlačí, je uchvacují. Neboť všichni Proroci i Žákon prorokovali až do Jana. [KMS] (Mt 11,12–13)*

Nikdo se do opravdového Božího království ve skutečnosti nemůže protlačit. Do Božího království „protlačí“ jenom Otec:

◆ *Nikdo nemůže přijít ke mně [Ježíšovi], jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal; a já ho vzkřísím v poslední den. (J 6,44)*

Ti, kdo se do království nebes tlačí vlastní svévolí, do něj ve skutečnosti nevstupují; v podstatě jen vytvářejí křesťanskou variantu ďáblova království světa a meče. Ta jen imituje skutečné Boží království. Ďábel byl, je a vždy bude ten nejdokonalější imitátor.

Na tomto místě velmi prosíme o pochopení. Naprosto souhlasíme, že zákon, vynucené křesťany zákonným politic-

kým tlakem nebo vynucené „křesťany“ ocelovým mečem, které by potíraly vraždy, krádeže, vykořisťování, lži, podvody, lichvu, potraty, homosexualitu, rasismus, hráčství, drogy, nemravnost, násilnictví, pornografii, lenivost; které by chránily rodinu, ženy, děti atd., by v konci konců způsobily všeobecný blahobyt. Rozhodně je tato varianta království přijatelnější než varianta muslimská, humanistická, socialistická, komunistická nebo jakékoliv jejich kombinace nebo kombinace ostatních variant. Musíme mít však na mysli, že jde stále o ďábovo království světa, které nemá s Božím královstvím lásky a sebeobětování nic společného. Proto nelze hovořit ani o nějakém křesťanském státě nebo národu, který nikdy neexistoval a existovat nebude. Jediný křesťanský národ je pravá církev, chrám Boží, všichni, kteří se Bohu znovu narodili z Ducha.

Dále si všimněme, že „křesťanské hodnoty“ mohou být světu vnucovány v nejlepším případě zákonnou, politickou cestou nebo v nejhorsím případě násilně – mečem. Každý dá přednost první zákonné cestě navzdory tomu, že dobré, bohubíbé zákony neudělají z lidí občany nebeského království. Druhá, násilná cesta, vynucování „křesťanství“ mečem má historicky velmi silnou tradici. Mnozí, křižáci, husité, conquistadoři, katolíci, reformátoři, inkvizice, honci čarodějnic, všichni mají krev na svých rukách, často i těch, kteří byli právě občany Božího království. Tato násilná cesta je naprosto neslučitelná s Kristovým učením a od ostatních nekřesťanských variant ďáblova království světa se vůbec neliší. Násilná cesta má téměř vždy mocenskou motivaci a Kristus slouží jen jako závoj dobovačných cílů. Bůh ale má vždy, mezi všemi skupinami svůj „sedmítisícový“ ostatek. Odmítáme tedy, že by skuteční následovníci Krista měli cokoliv společného s násilím, které bylo v historii spácháno v Kristově nebo Božím jménu.

V ďábově království světa a meče je vše vynuceno vnější silou a postavením „nad“ lidmi. V Božím království Božího slova, Kristova evangelia – dvouosečného meče, je vše vybuzeno mocí, která je podnícena vnitřní silou modlitby, lásky a služebným postavením „pod“ Kristem a lidmi. Písmo učí, abychom dali přednost Božímu království před čímkoliv, tedy i před křesťanským aktivismem nebo dokonce ocelovým mečem. Jsme přesvědčeni, že hledání Božího království je prvotní a podmiňuje „vylepšení“ a „nesitelnost“ ďáblova království světa. Nezaprahujme vůz před koně:

◆ *Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. (Mt 6,33)*

Čím více bude na světě skutečných občanů Božího království, tím „žitelnější“ bude ďáblovo království světa, aniž by bylo nutné zapojit „křesťanský“ aktivismus nebo dokonce „křesťanský“ ocelový meč. Modlitba, láska a nejnižší podřízené služebnictví, které zvěstuje Krista je ostřejší zbraň, než jakýkoliv dvojsečný ocelový meč a politická aktivita. Proč Krista následujeme? Protože hájil své království politickým aktivismem? Nebo proto, že se stal naším, až k smrti, nejponiženějším služebníkem, jenž za nás, kdo jej následujeme, zemřel na kříži, aby nás vykoupil a ukořistil z ďáblova království světa?

Židé po Kristu požadovali

politické království etnického Izraele

Židé v Ježíši Kristu viděli Mesiáše etnického Izraele. Poněvadž jej chápali etnický, v rámci jen svého náboženství, nutně jej museli chápat politicky. Měl by to být jejich židovský král, který je ochrání od okolních nepřátelských národů a od nadvlády Říma a zachová jim jejich a jenom jejich náboženství. Proto jej tak nadšeně vítali, když vjížděl do Jeruzaléma na oslátku. Ježíš dobře věděl, že jej židé chtějí za svého pozemského krále:

◆ *Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: „Opravdu je to ten Prorok,*

který má přijít na světě!“ Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho povolali králem, odešel opět na horu, zcela sám. (J 6,14–15)

Ježíš také věděl, kdo Pilátovi řekl, že je král Izraele:

◆ *Pilát vešel opět do svého paláce, zavolal Ježíše a řekl mu: „Ty jsi král židovský?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám od sebe, nebo ti to o mně řekli jiní?“ (J 18,33–34)*

Jak potvrzují starozákonní proroci (Ez 39,29; Iz 32,15; Iz 44,3–5; Jl 3,1; Zach 12,10 a další), Ježíš vůbec neměl v úmyslu kralovat politicky a fyzicky etnickému Izraeli, měl v úmyslu vylít svého Ducha, aby se z něj narodili občané Jeho království, aby ustanovil společenství Božího Izraele pod Kristem (Ga 6,16; Ef 2,12) podle zaslíbení a ne podle genetiky:

◆ *Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. (Ř 14,17)*

Ježíš farizeům jasně vysvětlil, že jeho království není ani fyzické, ani politické a proto se nevztahuje na žádnou určitou třídu lidí, státu nebo jakoukoliv exkluzivní tělesnou skupinu:

◆ *Když se ho farizeové otázali, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: „Království Boží nepřichází tak, abyste to mohli [tělesně] pozorovat; ani se nedá říci: ‘Hle, je tu’ nebo ‘je tam’! Vždyť království Boží je mezi vámi!“ (Lk 17,20–21)*

Dispenzační bratři očekávají Kristovo politické „tisícelé království“ etnického Izraele

Podle tradičního dispencionalismu, židé odmítli Ježíše Krista, proto se Ježíš obrátil k pohanům a ustanovil vsuvku – církev. Před nebo po sedmiletém Jákobově soužení Ježíš vezme církev k sobě v tajném vtržení (tělesném vzkříšení), aby mohl obnovit jednání s etnickým Izraelem. Zvláštní Boží jednání s etnickým

14 ZÁPAS O DUŠI

Izraelem navíc natolik politizuje Kristovo evangelium, že jej potenciálně uzavírá jedné miliardě muslimů, jež je na Izrael velmi přecitlivělá. Dále, po pročištění Izraele v sedmiletém soužení Kristus uvede svoje, převážně izraelské, ovce do svého pozemského „tisíciletého království“. Z Jeruzalémského trůnu bude spolu se vzkříšenou církví (jež je již v oslavených tělech) fyzicky vládnout. Bude administrativně dokonale řídit Izrael a všechny národy světa přivede do nebyvalé duchovní a fyzické prosperity. Na konci tisíciletí se proti němu vzbouří národy světa, které zničí v poslední bitvě Harmagedon. To je sedmá dispenzace, sedmá epocha Božního jednání s lidstvem.

Tato dispenzační interpretace posledních věcí kolem Kristova příchodu je politická, protože zde vystupují židé, národy, vzkříšená církev, různé zájmové skupiny stále hříšných lidí, lidé umírají, a jejich vzpoura je nevyhnutelná. Právě kvůli tomuto rozdělení hříšnosti a zpolitizování musí dojít k poslední válečné vřavě – Harmagedonu. Tato interpretace nám až příliš připomíná Kristovu variantu království světa i přesto, že bereme v úvahu dispenzační předpoklad, že ďábel bude během „Kristova tisíciletého království“ svázán – to je látka na delší úvahu. Nemůžeme přijmout, že Kristus bude se svými odpůrci bojovat světskými, fyzickými zbraněmi. Jeho království nepotřebuje povolávat tucty legií k jeho ochraně, protože jeho království není z tohoto světa. Jistě, Ježíš má zbraň, ale ta není světská, je to stejná zbraň, jakou dal nám, služebníkům svého Božního království, je to jeho Slovo:

◆ *V pravici držel sedm hvězd [církev] a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč; jeho vzhled jako když slunce září v plné své síle. (Zj 1,16)*

V Jeho poslední bitvě nebude použit jaderný oheň, jak někteří bratři dispenzacionalisté tvrdí, ale Jeho svaté slovo. Jeho „bitva“ nebude, podobně jako bitvy

znovuzrozených křesťanů, krvavá, ale duchovní, bude pobíjet slovem:

◆ *Z jeho úst vychází ostrý meč, aby jím pobíjel národy; bude je pást železnou berlou. On bude tlačit lis plný vína trestajícího hněvu Boha všemohoucího. (Zj 19,15)*

Bratři postmilenalisté a dominionisté očekávají politické království církve

Ze stejných důvodů nemůžeme přijmout teologii dominionismu jak je stručně popsána v článku A. France: „Ujme se církev vlády nad světem?“, ZOD 101, s. 29. Dominionismus je úzce spjat s postmilenialismem. Církev pod Kristem na tomto světovém politickém kolbišti bude nabývat s postupem historie stále větší vliv. Ďáblovo království světa bude postupně vytlačováno královstvím Božím. Tato proměna bude trvat obrazných, „tisíc let“. Až dojde k úplné proměně ďáblova království světa na království Boží, až bude církev úplně panovat, dominovat (dominionismus), potom po těchto „tisíci letech“ postupně proměny, se vrátí Kristus (postmilenialismus). I tento výklad nám příliš připomíná křesťanskou variantu (zmenšujícího se) ďáblova království. Proto ho odmítáme.

Závěr

Království světa a království Boží jsou dvě od sebe oddělená království, která nemají ani jeden vzájemný průnik. Ďáblovo království světa je odsouzeno k zániku. Je to království tříd, politiky a ocelového meče. Zanikne při druhém Kristově příchodu, kdy bude jeho bůh Satan vhozen do ohnivého jezera

Království Boží není z tohoto světa. Doba mezi oběma Kristovými příchody je čas spásy, čas vstupu do Božního království. V Božím království není politika, protože jeho poddaní patří do jedné třídy, jsou sjednoceni pod Kristovou hlavou. Jedinou zbraní Kristova vojska je evangelium, které je ostřejší a účinnější než jakýkoliv dvojsečný ocelový meč.

– pst –

CESTY DUCHOVNÍHO formování

ÚVOD

Stejná milost, která přivádí člověka ke znovuzrození, je schopna přetvořit ho v Kristovu podobu. J. R. W. Stott

Vyrůstal jsem v ateistickém prostředí, bez Božích principů a rad a bolestně prožívám, že můj charakter se v mnoha ohledech mívá s původním záměrem, pro který mne Bůh stvořil. Naštěstí, je tu Boží milost. Bůh v Kristu vzal dopady mého hříchu na sebe, a pro mne se otevřel život nového stvoření.

◆ *On slabosti naše na sebe vzal a nemoci nesl. (Mt 8,17)*

Proto mohl být proces rozkladu a zániku hříšníka zvrácen, a díky Kristově zástupné oběti smíření nastolen proces obnovy k původní celistvosti. Vnímám u sebe potřebu růstu. Chci být takový, jakého mne Bůh zamýšlel, a těším se na to. Nejen ve svém chování a jednání, ale především uvnitř, ve svém srdci.

Uvědomuji si, že v tom nejsem sám, ale že proměnu svého charakteru potřebujeme my všichni, kteří se nazýváme křesťané. Potřebujeme stále růst k biblické dokonalosti, potřebujeme stále více odrážet Kristův charakter, abychom byli důvěryhodnější v našem svědectví o Kristu tomuto světu. Zajímá mne, proč někteří bratři jsou tak tvrdí a neústupní. Proč někteří dlouholetí členové sboru jsou tak neaktivní a stále jen přijímají od druhých? Jak to, že jeden roste a druhý ne, když poslouchají stejná kázání, modlí se, a věrně chodí na všechna shromáždění? Je chyba někde u Boha? Jak se můžu já, jako kazatel podílet na procesu duchovního růstu členů ve sboru? Můžu něco udělat? Je to čistě Boží aktivita a práce, nebo Bůh počítá s naší spoluprací?

Hluboce toužím po tom, abychom byli takoví, jaké nás Bůh stvořil. Využít co možná nejlépe potenciál, dary, talenty,

kteří do nás Bůh vložil. Abychom měli na druhé lidi a na celý svět pozitivní vliv. Abychom žili tak, aby náš život přinášel mnohonásobnou úrodu z toho, co do nás bylo zaseto. Věřím, že my, křesťané, budeme ve svém svědectví světu mnohem efektivnější, když na našich životech bude tato Boží moc více vidět. Věřím, že i navzdory protivenství, která život ve světě přinášá, můžeme být radostnějšími a pokojnějšími křesťany. Víím, že jednoho dne Bůh:

◆ *Promění tělo naší poniženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všecko si podmanit. (Fp 3,21)*

A velice toužím něco z toho zakoušet už dnes. Dokud jsme ještě na zemi, dožďe využít:

◆ *čas vám svěřený. (Ko 4,5)*

Duchovní růst je učením Bible; je možností a povinností pro každého z nás. Bible nezná křesťany, kteří nejsou zároveň Ježíšovými učedníky. Spolu s ospravedlněním jsme obdrželi také posvěcení, se všemi jeho důsledky (1K 6,11).

DUCHOVNÍ ZRALOST

Abychom mohli odpovědět na otázku, jak dosáhnout zralosti, musíme nejprve zralost definovat. Začneme výkladem jednoho biblického verše, kde si ukážeme některé principy růstu k duchovní zralosti, všimneme si definic zralosti v literatuře a biblických slovnících a nakonec se pokusíme najít vzory zralosti v Písmu.

◆ *A oblecte nového, který dochází pravého poznání, když se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele. (Ko 3,10)*

Třemi klíčovými slovy, která chceme studovat pro náš účel, kterým je duchovní formování do Kristovy zralosti jsou „obléci“, „obnovit se“ a „podle obrazu“.

Obléci – toto sloveso je v řečtině v aoristu, a proto vyjadřuje jednorázovou akci. Kristus nás při obrácení obléká do nového člověka. Bez nového života v Kristu se proměna do Jeho obrazu neděje. Tento jednorázový akt pak představuje vstupní

16 ZÁPAS O DUŠI

bránu do celoživotního procesu růstu, o kterém hovoří následující sloveso.

Obnovit se – další sloveso je v přítomném čase. Tento čas naznačuje neustále probíhající vývoj v životě křesťana. Při obrácení není nový člověk hotový, ale vstupuje do procesu pokračujícího vývoje, který mu skrze Ducha dává jinou povahu, než jaká byla povaha pádem porušeného starého člověka. Řecky doslova *„který je obnovován“* – je zde vývoj směrem k dokonale obnovené přirozenosti. Packer ve svém článku v Novém biblic-kém slovníku říká:

Bůh si přeje, aby všichni, kdo se skrze víru těší ze společenství s Ním, rostli z duchovního dětství k duchovní dospělosti ... tak dlouho, dokud nebudou v tomto smyslu dokončeni.

Pasivní tvar slovesa naznačuje, že člověk se nemůže stát ve svém charakteru ihned podobným Kristu, pouze skrze své rozhodnutí a chtění. Musí být do Kristova charakteru proměňován mocí, která daleko přesahuje jeho duševní a duchovní schopnosti – Duchem svatým.

Existuje sice postupné morální zdokonalování, ale v člověku také působí skrytý posvěcující vliv. ... Bůh Duch působí skrze věrné uznávání zákona pravdy a prostřednictvím láskyplné křesťanovy odezvy. (G. Walters)

Podle obrazu – vzorem a cílem procesu naší duchovní obnovy ke zralosti je obraz toho, který nás stvořil.

Z prvních kapitol Bible víme, že člověk byl stvořen k Božimu obrazu.

◆ *Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi. Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,26–27)*

Profesor biblistiky R. P. Martin říká:

Celý člověk, tělo i duše, je Božím obrazem, hmotným obrazem nehmotného Boha.

Z dalších kapitol se však dozvídáme, že tento obraz se porušil, skoro ztratil. Profesor R. S. Wallace říká, že člověk:

místo aby se snažil získat opravdový vztah k Bohu a bližním, ve kterém by mohl zrcadlit Boží obraz a slávu, pokouší se najít smysl svého bytí jen ve vztahu k stvořenému světu a svému bezprostřednímu okolí.

Nicméně i přes svou porušenost člověk po pádu zůstává Božím obrazem: Navzdory pádu je třeba ve světle zaslíbení Krista na člověka pohlížet jako na Boží obraz (1K 11,7; Jk 3,9).

Bůh tedy svůj další zájem o člověka neztratil, ale bylo potřeba tento obraz uvést do původního stavu. Proto bylo třeba najít obraz nový, který se stane vzorem pro obnovení starého porušeného obrazu. Tím novým obrazem je Kristus.

Nový zákon klade důraz na osobu Ježíše Krista, o němž se mluví jako o ‚obrazu Božím‘. Wallace ve shodě s Martinem říká:

Ježíš je pravý Boží obraz (Kol 1,15; 2K 4,4), a tudíž pravý člověk (J 19,5). Unikátní jedinec a zároveň reprezentant celého lidstva, jehož čin a vítězství přinesly všem lidem svobodu a život (Ř 5,12-21).

Lidstvo se vrací ke svému původnímu určení, když se obnovuje podle nového obrazu, který Bůh dal.

Vírou v Krista se člověk proměňuje do Boží podoby (2K 3,18) a s důvěrou může očekávat, že se s ní ztotožní (Ř 8,29) při konečné manifestaci jeho slávy (1J 3,2). Když na sebe vírou bere tento obraz, musí odložit ‚starou přirozenost‘ (Ef 4,24; Kol 3,10). A tak obnovená duše vypadá jako Adam v den, kdy byl stvořen.

Být obrazem Boha spočívá „v jeho zodpovědnosti vůči svému Stvořiteli“ a to přede-

vším ve vládě a správčovství uprostřed stvoření. Vzorem jednotlivých aspektů lidského zobrazování Boha zůstává dokonalejší „odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty“ (Žd 1,3), Ježíš Kristus. V něm se nám Bůh dokonale představil a zároveň ukázal, jak si představuje naše lidství.

Termíny zralosti

Bible, striktně řečeno, neužívá pojem zralost v souvislosti s duchovním stavem člověka. Biblické termíny, které souvisejí s duchovním formováním člověka, jsou: *dokonalost, posvěcení, svatost, proměna, růst v milosti, obnova, nesení ovoce* atd. Podívejme se tedy alespoň na dva:

Dokonalost

Packer uvádí ve svém článku ‚Dokonalost‘ v NBS tuto definici:

Biblická dokonalost představuje stav ideální zbožnosti či naplnění, kdy jsou eliminovány všechny vady, nedostatků a slabosti. ... Písmo říká, že Bůh činí svůj lid dokonalým tím, že jej formuje do Kristovy podoby. Bůh si přeje, aby všichni, kdo se skrze víru těší ze společenství s ním, rostli z duchovního dětství k duchovní dospělosti (dokonalosti), kdy nebudou postrádat nic z Kristovy velikosti. Bůh je totiž obnovuje podle jeho obrazu. ... Plnost dokonalosti přebývá ‚v Kristu‘ a dokonalé společenství s Kristem a dokonalá podobnost Kristu jsou Boží dary, z nichž se budeme radovat až v den jeho příchodu, kdy se naplní počet svatých a křesťané vstanou z mrtvých. Do té doby však zralí a živí křesťané dosahují v oblasti duchovního porozumění, v kvalitě křesťanského charakteru a v důvěrné lásce k Bohu i člověku pouze relativní dokonalosti.

S tím souzní o Boice:

Třebaže jsme z hlediska nynějšího postavení před Bohem dokonalí, ve svých vlastních myšlenkách a chování máme k dokonalosti ještě daleko. [pak cituje Fp 3,12.15] ... Ačkoli Pavel

věděl, že jeho dosavadní skutky byly již před Bohem na základě Kristova díla očištěny, a ačkoli dosáhl v křesťanském životě dospělosti (dokonalosti), byl si také vědom, že potřebuje dále růst ve svatosti.

Adolf Novotný ve svém Biblickém slovníku začíná otázkou: „Může však být dokonalý člověk?“ Pak odpovídá:

„Dokonalé je to, co je neporušené, celé, co odpovídá určení, co vyhovuje požadavkům. ... Dokonalý je pouze člověk, o němž to prohlásí Bůh. ... To neznamena, že jde o bezhříšné lidi. ... Pavel si byl vědom, že sám ještě nedosáhl posledního cíle; dokonalost křesťanova spočívá právě v tom, že běží k cíli.“

Dokonalost člověka je tedy pojem, který je třeba blíže vysvětlit. V jednom smyslu budeme dokonalí až darem při druhém Ježíšově příchodu, v jiném smyslu můžeme být dokonalí již v naší pozemské křesťanské existenci.

◆ *Kdo je dokonalý, ať smýšlí jako my. (Fp 3,15)*

Zcela jistě to neznamena bezhříšnost, spíše je to synonymum pro zralost či dospělost. V tomto pochopení se dokonalost chápe stav, který se vyznačuje úsilím o dokonalost. Jak říká ISBE:

Samozřejmě zde může být relativní dokonalost, např. dítěte, když je dítě srovnáváno s mužem.

Posvěcení

Dalším biblickým termínem, který se týká našeho formování do podoby Kristovy, je posvěcení.

Boice ve své knize „Základy křesťanské víry“ uvádí:

I když se v našem životě někdy vyskytnou i stinné stránky, posvěcení je pozitivní touhou po skutečném růstu našeho křesťanského charakteru.

Walters v NBS uvádí tuto definici posvěcení. Mluví o „podmínce, stavu či procesu, které v NZ vedou k myšlenke postupně

18 ZÁPAS O DUŠI

vnitřní proměny, jejímž výsledkem je čistota, morální ukázněnost a svatě, duchovně myšlenky, které se odrážejí ve vnějším životě – v dobrotě a zbožnosti“.

Novotný říká v Biblickém slovníku: *Posvěcení je označením duchovního procesu, jehož předpokladem je svatost, získaná Božím posvěcením, tj. smířením v Kristu. Jde o stále větší a rozhodnější prokazování příslušnosti k Bohu, dosažené v Kristu skrze víru. Svatost je základem, dokonalá svatost [posvěcení] je cílem věřícího.*

Willard cituje Wayne Grudema:

Posvěcení je postupná práce Boha a člověka, která nás činí víc a víc svobodnými od hříchu a podobnými Kristu v našich současných životech.

K tomu Willard dodává, že chápe posvěcení spíše jako stav, než proces: „Snad pouze jedno vyjasnění zde může být užitečné k tomu, co chápou jako posvěcení. Ačkoli je jistě pravda, že proces *posvěcování* učedníků začíná okamžitě v nově obnoveném srdci, ‚bezpečná‘ ale ještě ‚nezdravá‘ ... osoba není ve stavu usazené, pronikající spravedlnosti, kterému říkáme ‚posvěcení‘.

Posvěcení v životě vždy bude věcí stupně, ale je tu bod v rytmu duchovním růstu, před kterým pojem ‚posvěcení‘ jednoduše není použit – stejně jako ‚horký‘ šálek kávy je věcí stupně, ale je zde bod, před kterým šálek *není* horký, dokonce i když už je v procesu ohřívání.“

Posvěcení opět neznamená bezhříšnost. Je to proces, který je nastartován obrácením člověka, je to stav oddělení se pro Boha, stav určitého stupně zralosti. Posvěcení je darem Boží milosti a zároveň lidským úkolem. Posvěcení je nesení se k dokonalosti.

Duchovní vzory

Exegezi vybraného biblického verše a studium termínů z odborné literatury doplníme studiem příkladu vlastností, které charakterizují biblickou duchovní zralost a

také konkrétním duchovním vzorem z Písma. Pro naši vizi duchovního růstu je nám potřebí obojího. Potřebujeme *vědět*, jak má zralý člověk vypadat a zároveň *vidět*, jak to vypadá v praxi.

Portrét šťastného muže

Prvním příkladem je obecný vzor šťastného muže, jak ho Ježíš vportrétoval v Matoušově evangeliu (5,1–12) ve známých blahoslavenstvích.

Jak vypadá šťastný (blahoslavený) člověk podle Ježíše?

Podle Ježíše je to ten, který obdrží veškeré požehnání od nebeského Otce (tj. nebeské království, potěšení, vidění Boha, atd.). A kdo je pro to způsobilý? Je paradoxní, že kvalifikace pro tato požehnání zahrnuje vědomou vnitřní chudobu (v. 3), smutek (v. 4), nespokojenost s vlastním stavem (v. 6), tupení a pronásledování (v. 10n). Vidíme, že podle Ježíše štěstí učedníka nespočívá v tom, co je v něm, ale v tom, co mu Bůh dává.

A jakého muže tedy Ježíš blahoslaví? Je si vědom své vnitřní nouze, protože poznává svoji hříšnost (v. 3), je smutný, protože si přeje toho být zbaven (v. 4). Touží po spravedlnosti, protože se chce líbit Bohu (v. 6). Je mírný (v. 5) v tom, že neprosazuje sebe, i když ho ostatní zneužívají a zraňují pro jeho křesťanský postoj (v. 10n). Tíše to od Boha přijímá, nehledá pomstu, a nepřestává je milovat. Jeho milosrdenství a vášeň pro působení pokoje spolu s tichostí jsou aspekty jeho Kristovství. Čistota srdce se vztahuje k jeho rozhodnutí raději sloužit Bohu, než si sám dopřávat. Všechny tyto kvality jsou vidět na Ježíši samém a odměna z nich plynoucí ukazuje, jaké zalíbení v nich Bůh má.

Timoteus

Druhým příkladem je Timoteus, mladý, řekneme začínající kazatel a pomocník zkušeného apoštola Pavla. Není to typický sebevědomý vůdce, ale spíše nenápadný, plachý člověk (1K 16,10n). Přesto, zvláště začínajícím služebníkům se

může stát duchovním vzorem. Vždyť i přes své slabé stránky má od apoštola Kristova to nejlepší vysvědčení. Podobně Ježíš si také zvolil učedníky, kteří byli sice slabí ve svém chápání a charakteru, ale silní ve své touze Ježíše následovat.

Není jasné, kdy se Timoteus stal křesťanem, ale pravděpodobně k tomu došlo při Pavlově první misijní cestě, která zahrnovala i Lystru. Při té příležitosti byl zřejmě i svědkem Pavlova utrpení (2Tm 3,11). Křesťanští bratři v Lystrě i Ikoniu si ho velmi vážili (Sk 16,2).

Měl upřímnou víru (2Tm 1,4), ale také byl neprůbojný (2Tm 1,7nn) a potřeboval od svého otce ve víře nejedno napomenutí. Apoštol ho napomínal, aby se zdržel mladické prudkosti a aby se nestyděl za evangelium. Přesto apoštol žádného svého spolupracovníka tolik nechválí za věrnost (1K 16,10; Fp 2,19nn; 2Tm 3,10nn).

Stott o něm píše:

Timoteus byl pověřen zodpovědnou úlohou křesťanského vůdce, která vysoce přesahovala jeho přirozené schopnosti.

Pavel si Timotea oblíbil jako přítele, kterého přivedl ke Kristu. Nazývá ho svým milovaným a věrným dítětem v Pánu (2K 4,17). Důležité je, že mu postupně začal důvěřovat jako svému *spolupracovníkovi* (Ř 16,21). Právě proto, že Timoteus projevoval upřímný zájem o růst sborů a věrně *jako syn s otcem* zvěstoval spolu s Pavlem evangelium, se mohl Pavel vyjádřit, že nemá nikoho, jako je on (Fp 2,20).

Timoteus zaujímal mezi Pavlovými spolupracovníky přední místo. Timoteus byl relativně *mladý*. Pavel mu ve svém prvním listě píše:

◆ *Nikdo ať tebou nepohrdá proto, že jsi mladý. (1Tm 4,12)*

Ve svém druhém listě, asi o rok až dva později ho napomíná, aby se vyhýbal „mladické prudkosti“ (2Tm 2,22).

Zdá, se že Timoteus byl *nemocný*. Ve svém prvním dopisu apoštol připomíná

jeho choroby, i když nevíme přesně, o jaké choroby jde. Doporučuje mu užívat mírně vína na žaludek (1Tm 5,23).

Timoteus měl poměrně *bázlivou povahu*. Pravděpodobně to byl introvert. Apoštol ho v 2Tm nabádá, aby se nebál utrpení a nestyděl se, protože Bůh nám nedal ducha bázlivosti. Pavel věděl o jeho slabostech. Nemohl zapomenout na jeho slzy, když se loučili (2Tm 1,4). Timoteus měl spíše sklony se o někoho opírat, než vést druhé.

Timoteus byl tedy *mladý, s nalomeným zdravím, uzavřené povahy*. Přesto ho Bůh povolal do náročné a zodpovědné služby v Boží církvi. Nikdy se od Pavla neoddelil, jako Jan Marek, ale jako jediný zůstal při něm. Bez váhání se k Pavlovi a Silasovi připojil na jejich druhé misijní výpravě. Ochotně se nechal v dospělosti obřezat, což bylo jasným znamením jeho odhodlání opravdově sloužit Bohu.

Bůh někdy volá do role vedoucích v církvi i mladé, slabé plaché lidi. Timoteus je nám příkladem člověka, který stojí před úkoly, které jsou skoro nad jeho síly. Mládí by nicméně nemělo být výmluvou pro malé nasazení ve službě. Nedostatky v našich schopnostech by nám neměly bránit dát se Bohu k dispozici.

Závěrem si můžeme povšimnout, jak se obrazy „šťastného muže“ a Timotea vzájemně doplňují.

CESTY K DUCHOVNÍ ZRALOSTI

Ukázali jsme si, co to je duchovní zralost. Jak ale této zralosti dosáhnout?

Duchovní disciplíny

Boice uvádí jako hlavní prostředky milosti modlitbu, četbu Bible a křesťanskou službu. Dále říká:

Existují ale i jiné prostředky milosti a stojí za to se nad nimi zamyslet v jejich celku. Je jich nejméně sedm. Hovoří o jistotě, poznání, studiu Bible, modlitbě a bohoslužbě (uctívání), společenství, službě a Kristově druhém příchodu. Prostředky milosti tedy nechápe při-

20 ZÁPAS O DUŠI

márně jako duchovní cvičení, ale v širším slova smyslu, jako vše z učení i praxe, co nás podněcuje k růstu ve zralosti.

J. C. Ryle rozlišuje soukromé prostředky milosti a veřejné prostředky milosti. Do soukromých zařazuje tři: osobní modlitbu, osobní čtení Písem, osobní meditaci včetně sebezkušování. Veřejné prostředky uvádí čtyři a týkají se příslušnosti ke Kristově viditelné církvi: bohoslužby, společná modlitba a chvála, kázání Slova, přijímání Večeře Páně.

Steve Olsen cituje ve svém článku v Bráně 9/2006 Dallase Willarda, jehož propracované dělení duchovních cvičení pokládá za nejvýstižnější. Základní dělení je na cvičení v abstinenci, kdy si něco odříkáme a cvičení, která vyžadují námahu, úsilí a naši angažovanost. Mezi cvičení v abstinenci zahrnuje půst, samotu, ticho, správcovství, prostotu. Do cvičení v angažovanosti patří modlitba, studium, uctívání, obecenství, služba.

Ľudovít Fazekaš mluví ve své knize Posvátenie hovoří o čtyřech prostředcích duchovní dezinfekce: meditace, modlitba, bohoslužby, společenství. A v další své knížce pro mládež s názvem „Duchovní růst“ mluví o třech zdrojích naší síly pro křesťanskou existenci. Je to Písmo svaté, modlitba víry a shromáždění církve.

Zásady Církve bratrské hovoří o čtyřech prostředcích k dosažení posvěcení. Modlitbě, včetně zpěvu a četbě Božího slova. Obojí je však třeba uplatňovat nejen doma, ale i ve společenství církve. K tomu všemu se připojuje také „aktivní účast na díle evangelia“, tedy služba.

Souhrnem tedy můžeme mluvit o těchto duchovních disciplínách: rozjímání, modlitba, půst, studium, prostý život a přímota, samota, podřízení se, služba, vyznání hříchů, uctívání Boha a bohoslužba, vedení, oslava.

Písmo

Primárním zdrojem poznání Boha je Písmo, tedy kánon Starého a Nového záko-

na. Odtud pramení veškeré naše poznání o Bohu. Nemůžeme Boha poznávat bez hlasu Písma, který k nám přichází skrze vlastní četbu, kázání, bratry a sestry ve sboru, literaturu. Z Písma musí všechny ostatní prostředky vyrůstat.

Nejdůležitějším nástrojem Ducha při vedení, inspirování, posvěcování a budování Božího lidu je Písmo (2Tm 3,16). Boice uvádí:

Chce-li muž nebo žena v zájmu dobra pro svůj život opravdu poznat Boha a Boží vůli, pak je studium Bible tím prvořadým prostředkem.

Ke studiu Bible také patří např. psaní si deníku, meditace.

Stejně účinky, jako mluvené slovo má i symbolické slovo: křest a večeře Páně. Účast na těchto svátostech podporuje duchovní růst. Ne ovšem nějak magicky, ale ve spojení se slovem Písma.

Modlitba, uctívání

Svatý Augustin řekl:

Tvá modlitba je rozhovorem s Bohem. Když čteš Písmo svaté, Bůh hovoří k tobě; když se modlíš, hovoříš ty k Bohu.

Proto potřebujeme modlitbu a uctívání. Modlitba je nám především přikázána Ježíšem i apoštoly:

- ◆ *Vy se modlete takto. (Mt 6,9)*
 - ◆ *Vypravoval jim podobenství, aby ukázal, jak je třeba se stále modlit a neochabovat. (Lk 18,1)*
 - ◆ *V modlitbách neustávejte. (1Te 5,17)*
- Sám Ježíš je nám v modlitebním životě příkladem:
- ◆ *Jednou se Ježíš na nějakém skrytém místě modlil. (Lk 11,1)*
 - ◆ *Časně ráno, ještě za tmy, vstal a vyšel z domu; odešel na pusté místo a tam se modlil. (Mk 1,35)*

Modlitba může nabýt různých významových odstínů: chvály, vyznání hříchů, prosby, vyjádření důvěry, vyznání, atd. Liší se také svoji formou: spontánní, čtená, zpívaná, tichá, hlasitá, atd.

Společenství

Fazekaš začíná svůj text o společenství následující úvahou:

Jak nám pomáhá bratrské společenství lépe poznat Otce a více ho poslouchat? Otec v nebi a bratři na zemi – to patří spolu. Není možné mít jedno bez druhého. On sám vázal svou přítomnost na bratrské společenství: „Jedno tělo a jeden Duch“ (Ef 4,4).

Boice k tomu dodává:

Měli bychom si uvědomit, že potřebujeme druhé i jejich konkrétní dary a že máme být vděční za jejich společenství uvnitř společenství Boží církve.

Užitek společenství vyzdvihuje i katolický autor a opat kláštera Merton:

Křesťan není nikdy pouze izolovaným jednotlivcem. Ve společenství s druhými se odhalují jeho stinné stránky, ale také poznává Boží lásku a odpuštění. Učí se od druhých modlit, číst Písmo, věřit, vyznávat, žít jako křesťan.

Těmito rozmanitými způsoby nám slouží všechny představitelné formy křesťanského společenství, od setkání ve dvou či v kruhu rodiny, přes domácí skupinky, biblické hodiny, nedělní shromáždění, setkání staršovstva, ekumenická setkání, setkání ve školách, domovech duchodců, až po různé konference.

Samozřejmě to neznamena, že čím více budeme ve shromážděních, tím budeme zralejšími křesťany. Nejde zde o kvantitu, ale především o kvalitu.

Služba

Boice říká:

Konání dobra je prostředek růstu v křesťanském životě. Pokud toužíme po růstu, měli bychom druhým věrně sloužit. Nemá-li křesťanský život být sobecký a obrácený do sebe, pak musí existovat služba, služba Bohu a ostatním skrze hlásání evangelia, štědrost a jiné skutky milosrdenství.

R. A. Torrey to ve své knize „Zdařilý křesťanský život“ vyjádřil takto:

Chceš-li být šťastným křesťanem, chceš-li být křesťanem, který je mocný v modlitbě, začni okamžitě pracovat pro svého Mistra a nikdy nedopusť, aby uplynul jediný den, aniž bys pro něho vykonal nějakou konkrétní práci.

Půst, samota, ticho

Začátek služby Ježíše Krista je charakterizován čtyřiceti dny osamělosti a půstu na poušti. Ale i v jeho další službě, aby se mohl nerušeně modlit a mít společenství se svým Otcem, odcházal na pustá místa. Vznikal tak prostor, který je vyplňován meditací a modlitbami. Fazekaš vysvětluje požadavek odříkání:

Z tohoto hlediska je možné i půst zdůvodnit jako duchovní trénink. Půst sám „nezesiluje“ modlitbu, ale ve spojení s ní může být výrazem a příležitostí sebezapření. Cvičí vůli v maličkostech, aby se stala silnou a odolnou, když půjde o velké věci.

Odříkáním vzniká prostor, který je možné vyplnit něčím lepším. Hlad je odříkání od jídla. Bdění je odříkání od spánku. Samota je odříkání od lidí. Ticho je odříkáním od mluvení. Můžeme se také na čas odříkat tělesného manželského života:

◆ *Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volni pro modlitbu. (1K 7,5).*

Zde je naznačeno i správné pochopení odříkání. Vytvoříme prostor pohlavní zdrženlivostí, abych tento prostor vyplnil modlitbou. Proto je v Písmu časté spojení půstu a modlitby.

Přímé výzvy k půstu nezaznívají z Bible příliš často:

◆ *Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom v ten den, se budou postit. (Mk 2,20)*

◆ *A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci. (Mt 6,16)*

Ježíš a apoštolové jsou nám v praxi odříkání příkladem:

◆ *Ježíš se postil čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. (Mt 4,2)*

22 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Když konali bohoslužbu Pánu a postili se, řekl Duch svatý ... A tak po modlitbách a postu na ně vložili ruce a vyslali je k dílu. (Sk 13,2n)*

Nebezpečí v duchovním formování

V praktikování duchovních cvičení spatřuji dvojí základní nebezpečí. Jsou naznačena v Ko 2,16–23. Prvním je zákonictví (v.16–17) a druhým je askeze (20–23).

Zákonictví

Je třeba si dát pozor, aby se správný charakter nestal cílem, ale zůstal tím, čím být má – prostředkem k oslavení Boha. Jak říká Westminsterský katechismus k první otázce:

Co je hlavním smyslem života člověka? Hlavním smyslem života člověka je oslavit Boha a věčně se radovat ve vztahu s ním.

Touha po posvěcení, která je sama o sobě dobrá, může vést k neradostnému a nelaskavému a nemilosrdnému charakteru. To se také stalo mnohým náboženským horlivcům Ježíšovy doby, farizeům (odděleným). Právě jejich zbožnost se stala terčem Ježíšovy kritiky:

- ◆ *Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! (Mt 23,13)*

Pavel o svých bývalých souvěrcích řekl:

- ◆ *Vždyť jim mohu dosvědčit, že jsou plni horlivosti pro Boha, jenže bez pravého poznání. Nevědí, že spravedlnost je od Boha, a chtějí uplatnit svou vlastní. (Ř 10,2nn)*

Jejich horlivost pro dokonalost v plnění Zákona se minula cíle – oslavení Boha.

Zákoníci a farizeové se nedrželi jen Zákona, ale přidávali si vlastní ustanovení. Kladli přílišný důraz na lidskou tradici (Mt 15,7; Mk 7,6). Byli slepí k vlastním chybám (Mt 7,5). Byli slepí k Božímu působení (Lk 12,56). Nedokázali rozpoznávat pravé hodnoty (Lk 13,15). Vlastně vůbec neznali Boží požadavky (Mt 23,14. 25,29) a líbovali si v okázalých projevech (Mt 6,2.5.16). Svě vnitřní postoje dávali najevo odlišným zevnějškem.

Zákoníci uchovávali zákon. Stali se profesionálními badateli v oblasti zákona a jeho obháji. Šířili vlastní nepsaná právní rozhodnutí, aby se Mojžíšův zákon mohl uplatňovat v každodenním životě. Tvrdili, že tento ústní zákon je důležitější než psaný (Mk 7,5nn). Kvůli těmto jejich snahám se náboženství mohlo proměnit v bezcitný formalismus.

Saducoevé popírali platnost kteréhokoliv zákona vyjma zákonů zapsaných v Pentateuchu. Ve svých soudech byli tvrdší než ostatní Židé.

Askeze

Fazekáš začíná svou úvahu o askezi slovy:

Pokud je svět dobrým Božím stvořením, potom, nemůžeme samu askezi považovat za svatou. V době proroků i za časů Pána Ježíše byla např. idea postu pokažená postní praxí (Iz 58; Mk 2,18). V Koloským čteme o askezi gnostických bludařů, kteří pokládali tělo za hřích, zakazovali některé pokrmy a nápoje, a tak „nešetřili tělo“.

Pavel o těchto špatně pochopených praktikách tvrdí:

- ◆ *Vydávají se za moudrost jako zvláštní projev zbožnosti, sebeponižování nebo tělesné umrtvování, ale nic neznamenají pro ovládnání vášní. (Ko 2,23)*

Musíme uvážit, co konáme, a naše jednání musí pramenit z hlubin naší svobody a být ožívováno přetvářející mocí křesťanské lásky. Jinak budou oběti, které sami na sebe vkládáme, jen předstíráním, symbolickými gesty bez skutečného vnitřního smyslu. Oběti konané v tomto formalistickém duchu se pak stávají pouhými skutky vnějšího zvyku a jsou prováděny k vymítání vnitřní úzkosti, nikoli z lásky. Askeze sama o sobě není svatá. I ona potřebuje posvěcení Duchem Ježíše Krista.

DUCHOVNÍ VEDENÍ

V předchozích dvou oddílech jsme se zabývali otázkami „Co je to duchovní zralost?“ a „Jaké cesty k ní vedou?“. Zaměříme se na otázku, která by měla být

praktickým vyústěním dvou předchozích: „Jak může kazatel podporovat duchovní proměny věřících ke zralosti v Kristu?“ Tedy jak to všechno, co jsme si doposud řekli, uvést do praxe na konkrétním sboru.

Vize

Jestliže se chceme začít něco učit, musíme nejprve začít pracovat na vizi. Něco nás musí uchvátit, jinak se do toho ani nebudeme pouštět. Musí jít o jasnou a dobrou věc a musíme mít jasné a dobré důvody, proč bychom to měli dělat.

Willard vymezuje funkci kazatele v procesu duchovního formování sboru jasně:

Jednoduchý úkol pro vedoucí jednotlivé skupiny bude přivést všechny přítomné jasněmu pochopení, co znamená být Ježíšovým učedníkem a [co znamená] být pevně zavázán k učednictví v celém jejich životě.

Podobnou myšlenku vyjadřuje i Stott ve svém komentáři k listu Efezským:

Dobré jednání vychází z dobrého učení. Až potom, kdy jasně pochopíme, kdo jsme v Kristu, vznikne v nás touha, abychom žili život hodný našeho povolání a slušně podle svého charakteru, jako Boží nová společnost.

Naše sbory se v převážné většině zabývají otázkami, které novozákonní autory vůbec netrápí. Jaký druh oblečení mohou lidé nosit do shromáždění? Mohou při písničkách stát? Jaké písničky by měli zpívat? Měli bychom očekávat zázraky při našich bohoslužbách? Jak má probíhat večeře Páně? A křesť? Jak získávat prostředky pro církev a jak by měly být utráceny? Kdo by je měl utratit? Při těchto otázkách bychom měli mít na paměti, že: 1. To nejsou zásadní a základní věci. A to je důvod, proč o nich NZ, jak říká Leith Anderson, nemluví. 2. Pokud z nich uděláme zásadní nebo dokonce velmi důležité – dokonce pokud se tak stane jen prakticky, v tom smyslu, že nad nimi budeme trávit mnoho času – sbor se nebude vyvíjet k duchovní zralosti

v kristovství. Tyto věci nejsou zásadní, a pokud se budeme starat o to, co zásadní je, tyto věci se postarají samy o sebe, a nezaberou příliš mnoho naší pozornosti.

Záměr

Dalším krokem je rozhodnutí, volba. Nemůžeme čekat, až se to samo stane – to by bylo směšné. Nestačí pouze znát správné odpovědi, je třeba jim také uvěřit. A věřit něčemu v biblickém jazyce znamená podle toho i jednat. Křesťanství, které hlásá pouze víru bez jednání, je falešným učením. Nelze být zároveň křesťanem a nebýt Ježíšovým učedníkem, který Ho následuje. Pouze Ježíšovi učedníci jsou ve skutečnosti křesťané – Kristovci.

Willard říká:

Tak ani my ... nekontrolujeme víru svou, ani víru druhých. Nikdy si nevolíme věřit. A nesmíme zkoušet nutit sami sebe nebo druhé k víře. To je Boží práce. Můžeme zkoušet chápat a zkoušet pomáhat ostatním, aby pochopili. A zatím – Bůh musí pracovat.

Nemůžeme donutit nikoho k rozhodnutí.

Dokonce i my často zjišťujeme, že nenacházíme dost síly k naplnění našich osobních předsevzetí a rozhodnutí. To, co ale můžeme dělat, je pracovat na vizi duchovního růstu do kristovství. Stejně tak rozhodnutí musí učinit každý jednotlivec i celý sbor sám. To, co my můžeme nabídnout je pochopení věci - vizi, která sbor uchvátí tak, aby dospěl k rozhodnutí.

Prostředky

A konečně třetím krokem, který kazatel může pro sbor udělat, je nabídnout mu všechny možné dostupné prostředky k tomu, aby se tato vize skrze naše rozhodnutí ve sboru začala naplňovat.

Do určité míry mohou denně formovat své myšlení studiem a meditací o učení Písma. Porovnávat svůj život s životem Ježíšovým. Učit se praktikovat ve svém životě od nejjednoduchých věcí k těžším to, co jsem se z Písma naučil. Učit se dívat na sebe jako služebníka druhých. Mohu se

24 ZÁPAS O DUŠI

inspirovat životopisy křesťanských svatých, kteří žili dávno přede mnou. Mohu se horlivě a s nasazením modlit, aby mne Bůh vnitřně proměňoval a uschopňoval k poslušnosti jeho Synu. Kdo to s rozhodnutím následovat Ježíše myslí vážně, najde si ve svém životě dostatek rozmanitých prostředků, které ho k tomu budou stále více uschopňovat. Jisté je, že Bůh nás nepromění ‚kouzelným proutkem‘. Je třeba, abychom sami vyšli.

Willard ve své knize vybízí všechny vedoucí a kazatele ke dvěma krokům:

Zprvė, *očekávat*, že se učedníci budou učit dělat ty věci, které nás Ježíš učil. Skutečný pokrok není možný bez očekávání, realistických pokynů a rozpoznání vývoje. Je třeba začít u jednoduchých věcí – například u laskavosti k nepřátelským lidem, žehnání místo proklínání. Musíme rozvíjet pochopení těchto situací, používat hrané scénky, slyšet svědectví o úspěších a chybách, poskytovat vyučování s praktickými podněty. Stále to udržovat v chodu.

Zadruhé, *ohlašovat*, že učíš lidi dělat věci, které přikázal Ježíš. Vyvěsit to v místě setkávání tak, aby to všichni viděli. Připomínat to ve sborovém časopisu a na internetových stránkách. Pořádat setkání a semináře zaměřené na rozvoj Kristova charakteru. Postavit se za to celým vedením sboru. Tak aby vše ve sboru bylo organizováno okolo Božího plánu duchovního růstu věřících ke zralosti v Kristu.

Kazatel by měl podporovat duchovní proměnu věřících ke zralosti v Kristu tak, že jasně formuluje vizi duchovní zralosti. Nepochybně povede k rozhodnutí vydat se po cestě duchovního růstu. K tomu se najde v Písmu i historii církve dost rozmanitých prostředků pro její naplnění.

ZÁVĚR

Zabývali jsme se myšlenkou duchovního formování věřících ke zralosti v Kristu. Uvedli jsme, že obrácením člověka začíná celoživotní proces růstu do Kristovy

podoby, do nebeské dokonalosti. Tomuto procesu růstu se v biblické mluvě říká posvěcení. Vzory našeho růstu nacházíme v učení Ježíše a apoštolů a v konkrétních biblických postavách. Dokonalým vzorem ovšem zůstává Pán sám. K tomu cíli vede cesta, která se vyznačuje Božím skrytým působením, ale také naší aktivitou v uplatňování prostředků duchovního růstu. Na této cestě je třeba se vyvarovat mnohých nebezpečí, např. zákonictví, farizejství, duchovní pýchy a asketizmu. Tuto cestu duchovního růstu má kazatel ve sboru podporovat tím, že bude upevňovat vizi duchovního růstu ve členech sboru a ukáže jim na širokou škálu prostředků milosti, kterými bude Bůh sbor proměňovat podle obrazu dokonalého lidství v jeho Synu Ježíši Kristu.

Když se začne mluvit o potřebě růstu v charakteru, lidé to často vnímají jako zákonictví. Často se obviňují, že už jsou prostě takoví, a že nemají sílu se změnit. Cítí se provinile, protože k uskutečnění biblického vzoru zralého člověka nemají dost vůle. Nevědí o tom, že změna pouze svou vlastní vůlí není Boží cesta k naší duchovní proměně. Nemají jasné učení o prostředcích milosti.

Proto je třeba se opět začít soustředit na to nejzásadnější. Zabývat se tím, čím se zabývají autoři Nového zákona. Neřešit tolik písně, oblékání, způsoby bohoslužeb, způsoby misie, ale vší svou energií a vahou se postavit na cestu následování Krista a růstu v Jeho charakteru.

Použít všechnu svou invenci na formulování jasné vize duchovního formování, společně se záměrem a rozumně užívanými prostředky. Pak mnohé dnes zdánlivě neřešitelné problémy ztratí svoji palčivou důležitost a my budeme tomuto světu tím, čím být vskutku máme – živým svědectvím o veliké Boží moci a slávě.

– Ondřej Kymř –

*Ordinační práce (redakčně zkráceno).
Celou práci najdete na www.cb.cz*

ČLOVĚK A VIZE

Ťuk, ťuk, ozvalo se u dveří.

Nikoho jsem nečekal, a tak jsem šel otevřít s překvapeným očekáváním.

„Ahoj,“ pozdravila mne, když se naše oči poprvé setkaly. „Jmenuju se Vize, těší mě.“

„Taky mě těší,“ opáčil jsem s úsměvem a pozval jsem ji dál. Byla to celkem příjemná, mladá, dynamická dívka, která na první pohled vypadala, jako že ví, co chce.

„No, jak už jsem říkala,“ pokračovala, když jsme se pohodlně usadili do křesel v obýváku, „jmenuju se Vize. Tvůj Bůh mě dal tvému pastorovi a mám ti říkat a ukazovat, co máš tady na světě dělat.“

„Fajn,“ rozsvítily se mi oči. Přišla docela vhod. Byl jsem tou dobou unavený neustálými snahami nějak Boha potěšit a získat jistotu, že to s Ním mám opravdu dobré. Vlastně přišla více než vhod – teď se to podstatně zjednoduší. Já budu dělat to, co mi řekne Vize, a ona si to u Boha nějak zodpoví. Fajn.

Jak řekla, tak také udělala, a od té doby jsme byli neustále spolu a já se jí chodil ptát, kdykoli jsem něco potřeboval.

Zpočátku mi bylo trochu divné, že kladla důraz na úplně jiné věci, než na jaké – aspoň podle mého chabého poznání – kladla důraz ta knížka, o které nám všichni tvrdili, že je to Slovo samotného Všemohoucího.

Například mi bylo divné, proč se Vize tolik zajímá o počet mých skutků a stoprocentní účast na kdekjakých aktivitách, a přitom se nijak zvlášť nezajímá o mou motivaci, o to, jestli mám čisté srdce, jestli své bližní opravdu miluji, a nejen pro ně dělám něco, co mi někdo nařídil, a podobně.

Ale co, řekl jsem si, *s tím si já dělám starosti nemusím. To si zodpoví Vize.*

Makal jsem jako šroubek, nebyly modlitby, na kterých bych chyběl, účastnil

jsem se každé aktivity, na kterou jsem se mohl dostavit, pomáhal jsem a sloužil, a Vize mi stála po boku, poklepávala mne po rameni a mile se na mne usmívala.

Jenže po čase se znovu vrátily ty staré potíže.

Jak si mám být i přes to všechno jistá, že to mám s Bohem dobré? ptala se má duše, a když jsem jí říkal, že přeci proto, že Vize je se mnou spokojená, odmítala mi to sežrat.

Že to je prý jen lidské slovo a na tom se nedá nic postavit. A že prý bych si měl taky uvědomit, že ačkoli poslouchám Vizi, porušuju přitom občas nějaká ta příkázání, která mi uložil přímo Všemohoucí. Například ta o pohnutkách srdce (Vizi na nich totiž popravdě nijak zvlášť nezáleželo), o pokrytectví, o marných slovech při modlitbě a podobně.

Navic jsem si všiml, že ačkoli Vize hnala lidi do kdekjakých aktivit a akcí, nemělo to žádné zvláštní výsledky – ani pro ty lidi ani jinak. To mě mátló – jestli fakt přišla od Boha, jak to, že to na první, druhý i třetí pohled vypadá, že žene lidi do věcí, které se zdají být marné a zbytečné?

Viděl jsem kolem sebe ale dost takových, kteří také následovali Vizi a pochvalovali si, jak že je skvělá a jak jim pomáhá přiblížit se k Bohu. Mně v tomhle popravdě nijak zvlášť nepomohla, pořád jsem si od Boha připadal stejně daleko jako v dobách, než zavítala do mého obydlí; jen svědomí už kvůli tomu tolik neřvalo. Ale když to všichni tvrdili, říkal jsem si, že možná jen dělám něco špatně nebo málo.

Jenže pak už to nešlo.

Ne že by snad ta práce byla tak tvrdá, ale moje duše se začala bouřit. Tvrdila mi věci jako: *Jestli je to fakt od Boha, tak takovýho Boha já teda nechci. Makáš tu a namáháš se a ta slíbená jistota, že to máme s Bohem dobré, pořád nikde. Pořád abych žila s dojmem, „že bych měla udělat ještě o něco víc“.* Už mě nebaví se pořád strachovat a obávat, nechci dělat

26 ZÁPAS O DUŠI

věci, o kterých si buď myslím, že to k ničemu není (a neviděla jsem, že by to někomu k něčemu skutečně bylo, ačkoli to pořád dokola tvrdí), nebo dokonce vím, že jsou to věci špatné a zlé, protože porušují Boží přikázání (a Vizi to ani trochu nezajímá).

Chci mít Boha blízko, tohle nemůže být to, co pro mne nachystal, tvrdila mi a já jsem věděl, že má pravdu. Je-li ten Bůh skutečně tak dobrý, jak se říká, potom tohle nemůže být to, co pro mne má, a je-li takový, jak to vypadá podle toho, co vidím kolem, pak asi bude lepší dát mu sbohem.

Jenže když jsem na to zkusil Vizi poukázat, nejdřív se na mne úkosem podívala jako na nedospělé nedochůdce a radila mi, abych pokračoval v práci, a když jsem byl i přesto neodbytný, začala být nepřijemná a naštvaná.

Říkal jsem jí, že mi ty věci připadají marné a zbytečné, ale ona mi opáčila, že je to jen tím, že jsem sám pyšný a nadutý, na moje námitky se nijak nesnažila odpovědět či mi vysvětlit, v čem se mýlím.

Říkal jsem jí, že už nemohu, ale ona mi sdělila, že je to tím, že pořád myslím jen na sebe. Prý když odhlédnu od svých problémů a zaměřím se na pomoc druhým lidem v jejich potížích, vše se zlepší.

Zkusil jsem to, ale nešlo to, uvnitř mé duše se za tu dobu nastřádalo dost a dost nezodpovězených otázek a pochybností, na které jsem neměl dostatečné odpovědi, i starostí, které mne soužily, a to všechno tížilo mé srdce a stahovalo ho dolů jako kámen.

Nemohl jsem.

Vize mne nejprve chtěla popohánět, vyhrožovala mi, že když ji nebudu poslouchat a dělat, co mi říká, Bohu se to jistě nebude líbit a přijde si to mnou dříve nebo později vyřídit.

Jenže ani to nepomáhalo, přestože strach z něčeho takového přidal k mému soužení nemalý nevítaný přídavek.

Nemohl jsem.

A tak jsem zůstal ležet tam u cesty, neschopný pohnout se tam ani zpět, zbitý, ztrápený, bez chuti a síly dělat cokoli. Snažil jsem se dát Bohu vše, co mi Vize říkala, že chce, ale nazpět jsem nedostal nic – nebo mi to aspoň tak připadalo – jen plané sliby a krásná slova. O mé starosti, bolesti a pochybnosti se nikdo příliš nestaral (aspoň dokud jsem byl jakžtakž schopen něco dělat a i potom mi Vize jen sdělila, že je to můj problém), připadal jsem si jako otrok, jehož zdraví a štěstí jeho pána zajímá jen do té míry, do jaké ovlivňuje jeho připravenost k práci.

Pak, když už jsem jí nestál ani za znechucenou poznámku a odešla pryč, jsem zvedl svoje unavené oči a viděl jsem, že cestu, po které jsem šel, lemuje spousta náhrobků.

Na tom, který mi byl nejbližší, a dohlédl jsem tak na jeho nápis, bylo do kamene vytesáno: *I Vize bývá jako Kronos, až příliš často požírá své děti.*

Jak jsem tam tak ležel, šel kolem pas-tor sboru, ale když mne uviděl, obešel mne velikým obloukem a jen na mne zdálky zavolal: „Poslyš, myslíš si, že se to bude Bohu líbit, když se takhle stáhneš z každé služby? Nevíš, že On má zálibení v těch, kdo jsou věrní?“

Slyšel jsem ještě jedny kroky, to když kolem mne – také velikým obloukem – prošel vedoucí skupinky. Šel tiše, ale v jeho očích bylo jasně vidět, že si je naprosto jistý, že se právě dívá na příklad nepřízpůsobivého člena stáda, na kterého konečně dopadl Boží trest.

Pak bylo dlouho ticho...

<><

A pak přišel On.

Když jsem Ho uviděl, snažil jsem se sebrat poslední zbytky svých sil, zvednout se a něco dělat, jen aby mě tu neviděl takhle – zničeného starostmi, neschopného cokoli udělat, neužitečného, k ničemu – ale doplazil jsem se jen o pár

metrů dál a tam jsem se zase tiše poroučel k zemi.

„Promiň,“ zašeptal jsem zoufale, když došel až ke mně, „nezvládl jsem to, nejsem žádný dobrý služebník, vlastně ti nejsem vůbec k ničemu.“

Nevšímal si mých slov, ba, zdálo se, že jim vůbec nevěnoval pozornost, ale tiše si klekl ke mně a jemnými rukama mi ovazoval rány.

To mne zarazilo. Bylo to něco úplně jiného, než s čím jsem se kdekoli – ať už ve světě, nebo v tom, čemu se říkalo církev – většinou setkal. Bylo mi, jako bych pro něho v tu chvíli na celém světě existoval jen já a nikdo jiný, jako by mé problémy, bolesti a trápení byly to nejdůležitější, co ho v tuhle chvíli na světě zajímá.

Nic po mně nechtěl, vůbec nic. To mne zarazelo nejvíce. Když jsem byl ještě jakžtakž schopný něco dělat, zněla kolem pořád spousta hlasů, které po mně něco chtěly, něco vyžadovaly, o něco prosily, žádaly si moje síly pro to či ono.

On ne. On nechtěl nic. Jen mi pomoci.

Mátlo mne to tím více, že z těch všech hlasů nejsilnější a nejhlasitější býval ten, který velkohubými slovy vyhlášoval velké budoucí plány a z plných plic volal: „Bůh chce, abys dělal to či ono.“

A On nechtěl nic.

Nechtěl mne nahnat do nějakého svého díla, ani mne o nic takového nežádal, ba ani slůvkem ani gestem mi nic takového nedal najevo.

Staral se o *mne*, o *mé* starosti, o *mé* bolesti, zajímal se o *mé* plány, uzdravoval *mne*, abych byl schopen žít *svůj* obyčejný život, obstát ve *svých* bojích, překonat *své* překážky, abych měl život a měl ho v hojnosti.

„Ale Pane, co tvé dílo?“ ptal jsem se nechápavě, když se ke mně už po dlouhý čas, nesmírně příjemný a nádherný, odpočinkový čas choval, jako by v tuhle chvíli neměl na práci nic důležitějšího a podstatnějšího, než se tu párat a trápit

s problémy malého, neužitečného a nevýznamného človíčka, jako jsem já.

„Mé dílo?“ opáčil mi s lehkým úsměvem. „Mé dílo jsou lidé, to nevíš?“

„Ale co tvá církev, Pane?“ oponoval jsem mu. „Nechceš snad především budovat svou církev? Získávat do ní nové lidi a tak podobně?“

„Mou církev?“ reagoval se stejnou laskavou upřímností. „Nevíš, že má církev jsou lidé? Lidé jako ty? Že ona je silná, když vy jste silní, a že je slabá, když vy jste slabí? Nevíš snad, že budovat církev znamená budovat lidi, kteří v ní jsou, aby byli silní, rozhodní, milující, schopní přestát bouře, dobří otcové a matky, poslušné děti, přímí, radostní a pokojní, bez obav a starostí? Že já jsem odpočinutí? Že mé jho je lehké a břemeno netíží?“

„Takže ty jsi přišel, aby ses tady staral o *mé* starosti?“ odušil jsem nevěřičně. *Tohle přece nemůže být pravda, myslím jsem si, to nemůže být pravda, že by to dělal jen tak, nic za to nechtěl, dělal to bez nějaké naděje na budoucí prospěch či zisk, jen proto, že jeho pomoc potřebuji a že bude mít radost, když mne uvidí znovu silného a zdravého, plného života.*

Slyšel snad i mé myšlenky, nebo si prostě v mé tváři přečetl ten nevěřičný údiv, protože hned dodal: „Já jsem dobrý pastýř. Nepřišel jsem, abych si dal sloužit, ale abych sloužil. Přišel jsem položit svůj život za ovce, aby měly život a měly ho v hojnosti. Nehledám svůj vlastní prospěch.“

„A... ale co moje služba?“ namítal jsem, ale jen slabě. „Vize říkala, že služba je to nejdůležitější, co tu na světě je, že tu jsme jen proto, abychom ti sloužili.“

„Ne,“ odvětil tiše, „není to to nejdůležitější, ona se velmi mylí. Nejdůležitější je láska, abys mne miloval, a nejvíce milují ti, kterým se mnoho odpouští. Hned za ní je víra, abys mi věřil, vše konal s důvěrou, a ne abys jako bloud chodil kolem a snažil se mi sloužit se srdcem

plným pochybností. To mi má dělat radost? Když mi sloužíš, ačkoli kdybys měl dojem, že máš na výběr, sám bys dělal snad cokoli jiného, jen ne právě tohle?

Velmi se mýlí.

Já jsem přišel, abys měl život a měl ho v hojnosti. Nechci nic, nehledám svůj prospěch, každý z onoho nesmírného zástupu, který mi oddaně slouží a ve kterém mám zalíbení, mi slouží z upřímné vděčnosti srdce za to, co jsem pro ně vykonal bez podmínek, sám od sebe, jen proto, že mne ve své nouzi potřebovali. Nikoho nenutím.

„A kromě toho,“ dodal se smíchem, „dokážeš si představit silného, rozhodného, radostného a milujícího člověka, který takovým či onakým způsobem *neslouží* druhým? Dobrý strom, který *nenese* dobré ovoce?“

Jeho radost byla nakažlivá.

Ačkoli mne ještě srdce bolelo a mnohé pochybnosti, které stále čekaly na svou odpověď, v něm bodaly jako tisíce Jehliček, vešla do něj naděje a hned za ní radost.

Moji tvář po dlouhé době zase prozářil letmý, nesmělý úsměv.

Ano, řekl jsem si tiše, pokud je to opravdu takhle, pokud mi nelžeš, pokud mne nebalamutíš, budu ti sloužit rád a bez donucení, z vděčnosti a radostného srdce, které má v tobě vše, co potřebuje, svůj pokrm i odpočinek, pohotovou pomoc i radu, utěšující dlaň i oporu ve zlých časech.

A naděje rozžehla onen plamínek, který doposud jen slabě plápolal.

Má duše se hřála v jeho záři a tiše a radostně si šeptala: „*On mne má snad opravdu, opravdu rád.*“

– Lukáš Makovička –

www.studnice.org

**Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.
Matoušovo evangelium 11,28**

ŽIDOVSTVÍ JEŽÍŠE z Nazareta

To, že Ježíš ze židovské tradice vychází a je v ní pevně zakotven, je zřejmé ze základního svědectví o něm, z biblických i mimobiblických evangelií. Ale přece jen z této své tradice nějak vybočuje. Aby bylo možné výzvě Ježíšova života a poselství lépe porozumět, je dobré uvědomit si v čem vlastně vybočuje a židovskou tradici své doby přesahuje. Je také třeba mít na paměti, že právě toto „vybočení“ bylo jednou z příčin jeho odsouzení a smrti.

Pro porozumění celému kontextu uvádím nejprve pár historických dat, abychom si uměli plastičtěji představit dobu, v níž Ježíš působil. Pak se pokusím stručně představit společenské a duchovní proudy v Palestině té doby a nakonec na základě synoptických evangelií nastítnit Ježíšovo zakotvení ve starozákonní tradici i jeho přesah.

1. Složitá doba

Po makabejském povstání proti Řekům a řecké nadvládě (134–104 př. Kr.) nastává období snah o obnovu království a vnější expanze: k Izraeli je připojen Edom (jih Izraele) a Samař (128 př. Kr. byl v Samaři zničen chrám).

Původní obyvatelstvo muselo přijmout judaismus nebo odejít. Většina Řeků z těchto oblastí tehdy odešla. Teprve Aristobulos I. (104–103 př. Kr.), který se jako první prohlásil za krále, dokončuje dobytí Gaileje (sever Izraele).

Za vlády Alexandra Janae (103–76 př. Kr.), naplněné velkolepými plány na dobytí středomořského pobřeží a pobřeží Jordánu, které podporuje židovská elita, vzniká odpor farizeů k novým válkám kvůli vysokému daňovému zatížení. Oni vidí jejich neperspektivnost, protože chápou nemožnost judaizace helénského pobřeží. Politicky přecházejí na stranu Seleukovců (Helénů) a tvoří podstatnou část jejich armády, zatímco armáda Ale-

xandra Janae, který rozpustil sbor Židů (nejvyšší poradní sbor) a stal se samovládcem, byla složena převážně ze saduceů a žoldnéřů. Je paradoxem, že ženou Alexandra Janae se stala Šloma-Ciona, sestra Šimona ben Šetacha, vůdce farizeů, který byl jeho největším nepřítelem. Byla nejprve ženou Aristobulovou, kdy Alexander byl žalářován. Po porážce Seleukovců došlo ke kruté odplatě Alexandra Janae farizeům.

V letech 67–63 př. Kr. se vedou vnitřní války mezi syny Šlom-Ciony, Aristobulem II. a Hyrkánem II., s Aristopatrem, Edomcem, který přestoupil k judaismu. Do těchto válek se vmísil Pompeius a Hyrkán II. uznává nadvládu Římanů nad pobřežím.

V roce 64–63 př. Kr. dobývá Pompeius Syrii i s Palestinou a připojuje je k Římské říši.

Potomci Aristobula II. se v letech 40–37 př. Kr. účastní vzpoury proti Římu. V té době se Antigon Alexander stává králem za podpory Parthů (kteří v této době vpadli do Palestiny). V důsledku toho musí syn Edomce Aristopatra Herodes utéci z Jeruzaléma. Uprchl do Říma a tam získává titul krále. Roku 37 př. Kr. se vyloďuje v Akko a v téže roce dobývá Jeruzalém a poráží Parthy.

Éra krále Heroda (37 př. Kr. – 4 po Kr.) přinesla zemi jisté uklidnění za podpory Říma. Původně jeho rodina podporuje Pompeia, a podporuje i další římské vládců Antonia a později císaře Augusta.

Herodovou manželkou se stává Mariana z rodu makabejského. Herodes účinně vládne za podpory žoldnéřů. Buduje královskou moc. Dal postavit město Cezareu, představuje jeruzalémský chrám (ale na vrata chrámu dává římského orla), organizuje gladiátorské hry.

Po smrti Heroda Velikého dochází k rozdělení země – v Judsku, Idumeji a Samaří vládne Archelaos (4 př. Kr. – 6 po Kr.), v Galileji, v Pereji vládne Herodes Antipas (4 př. Kr. – 39 po Kr.) a v sever-

ním Zajordánsku vládne Filip (4 př. Kr. – 44 po Kr.).

V roce 6 po Kr. dochází ke vzpouře Judy Galilejského a celá Judea se po jejím potlačení dostává pod přímou vládu Říma (do r. 44 po Kr.) a je spravována římským prokurátorem. Tento stav je přerušen jen krátkým obdobím vlády dosazeného krále Heroda Agrippy I. (41–44 po Kr.) na začátku vlády císaře Claudia (41–54 po Kr.), ale pak je opět protektorem až do „židovské války“ (66–70 po Kr.), která končí pádem Jeruzaléma (r. 70) a zlomením posledního odporu (zřejmě posledních zélotů) v Masadě (r. 72–73).

2. Hlavní názorové směry

V době přelomu našeho letopočtu byly hlavními společenskými silami v tehdejší Izraeli – teologickými, sociálními a politickými – čtyři názorové směry a s nimi spojené skupiny.

Saduceové (sadokim – sádokovci) odvozuující svůj původ od Sádoka, kněze chrámu v době králů Davida a Šalomouna. Je to skupina složená z vyšší převážně kněžské aristokracie, formovala se ve druhém století před Kristem.

Teologicky stáli saduceové za striktním dodržování Zákona zachyceného v Tóře v jeho doslovném znění. Odmítali různá apokalyptická hnutí, která by mohla oslabit jejich moc. I po makabejském povstání podléhali helenizujícím vlivům. Politicky byli saduceové zastánci neomezené královské moci a zúčastňovali se bojů o moc s neknižskou aristokracií. Jejich trvání na doslovném dodržování Zákona i jejich politicko-mocenské ambice působily, že neměli větší podporu mezi židovským obyvatelstvem, zejména chudými vrstvami. Tato skupina úzce spjatá s chrámovou bohoslužbou zaniká po zničení chrámu Římany (r. 70 po Kr.).

Farizeové (perušim – oddělení) tvoří širokou skupinu, která vznikla v polovině 2. stol. př. Kr. Pravděpodobně pocházeli ze skupiny chasidim (zbožní), která se zfor-

30 ZÁPAS O DUŠI

movala už začátkem 2. století př. Kr. a patřila k apokalyptickým proudům očekávajícím brzký Boží zásah a nastolení nového řádu. Proto se také přidali k makabejskému povstání. Když povstání nezaplnilo apokalyptická očekávání, vznikly z hnutí chasidim dva proudy – esejci, kteří u apokalyptiky zůstali a odešli do ústraní a právě farizeové, kteří se vydali jinou cestou, proto oddělení. Farizeové tvoří rozsáhlý proud znalců Zákona, který měl podporu převážně většiny obyvatelstva v Judsku i v Galileji. Zklamání z nezaplněných apokalyptických očekávání a skutečnost, že hasmoneovská dynastie vzešla z makabejského povstání brzy opustila ideály povstání, podlehla helenizaci a tvrdě potírala své odpůrce, vedlo farizeje k vystřízlivění. Hlásali návrat k původním myšlenkám povstání a snažili se přenést náboženské ideály do politické praxe. To je vedlo k tomu, že se postavili proti saduceům. Tento konflikt vedl dokonce v r. 88 př. Kr. k občanské válce.

Hlavním důrazem farizeů je, že mojžíšovský Zákon má sice být doslovně předáván, ale také neustále vykládán a výklady aktualizovány. Připouštějí více možnosti výkladu. Bůh nedává jenom písemnou Tóru, ale i ústní. Pravidla ústní Tóry poskytují svým způsobem i možnosti změny výkladu. Od saduceů i od esejců se lišili také pojetím spásy a vzkříšení. Spása od Boha je nejen pro všechny židy (tedy i pro jinak smýšlející), ale i pro nežidy – „spravedlivé z národů“.

Farizeům jejich pochopení Zákona a tradice i jejich široká základna a podpora mezi prostým obyvatelstvem umožnily formovat po pádu Jeruzaléma novou podobu judaizmu, judaizmus rabínský, který nachází svůj výraz v Talmudu.

V době Heroda Velikého se mezi farizeji organizují jako nejvýznamnější dvě názorové školy:

- Hilelova – která prosadila celou řadu zákonných reforem a dává přednost

lásce k bližnímu před striktním dodržováním Zákona, a

- Šamajova – konzervativnější, trvajících na přesném dodržování Zákona.

Eséni (esejci) vyšli z konceptu, že společnost nelze napravit, proto po makabejském povstání odešli do pouště. Jde o apokalyptické, asketické hnutí očekávající Pomazaného (mesiáše), který přijde zachránit vyvolené. Očekávají Boží zásah, při kterém zanikne dosavadní chrám a z nebe sestoupí chrám nový. Vyznávají dualismus: probíhá neustálý boj mezi silami dobra (syny světla) a silami zla (syny tmy). Podle esejců žije většina lidí v hříchu a proto je třeba se od nich oddělit. Sebe chápou jako syny světla. Ve svých komunitách mají skupinové vlastnictví, neznají otroctví, mají přezíravý vztah k penězům, snaží se uskutečňovat princip rovnosti. Rovnost je ale spojena s krajním elitářstvím (velmi složitý způsob přijímání členů – různé stupně zasvěcování).

Pokud jde o Kumrán, má se dnes za to, že šlo skutečně o komunitu esejců, nikoli o nějakou další sektu. Také kumránské písemnosti zde byly uloženy a většinou i sepsány esejci. Jejich sebestopozumění i pokus o zachycení dějin hnutí lze nalézt v Damašském dokumentu.

Někteří badatelé je původně považovali za předchůdce Ježíše a křesťanů, ale proti tomuto tvrzení svědčí například to, že esejci si zakládali na oddělení od zlého světa a byli nesmiřitelní k římské nadvládě. Naproti tomu Ježíš boj s Římany nijak nepropaguje a rozhodně nejedná elitářsky.

Hnutí esejců zaniklo r. 68 po Kr. zničením sídliště v Kumránu římskou armádou. **Zéloté** (nesmiřitelní, horlivci) – menší skupina odbojných, kteří odmítají nadvládu Říma (například platit daně Římanům) a staví se proti ní i násilím. Odcházejí do okrajových částí země a do pouště a snaží se o ozbrojený odpor. Byli nesmiřitelně pronásledováni a trestáni římskou mocí.

Z těchto směrů zasluhují pozornost zejména farizeové, protože pouze tento směr přetrval i po pádu Jeruzaléma a stál v základech talmudistického judaismu.

3. Ježíš

1. Ježíšovo židovství

Ježíš byl s velkou pravděpodobností vychován a vzdělán jako obyčejný židovský chlapec své doby. Povinná školní docházka chlapců byla stanovena už v 1. stol. př. Kr., trvala do 13 let, a pak vzdělání pokračovalo ještě ve vyšší škole (ješivě), kde se žáci učili už právním i jiným předpisům a interpretacím Zákona. Jako každý chlapec v té době uměl Ježíš s největší pravděpodobností memorovat a číst Písmo, především Tóru (5 knih Mojžíšových) a proroky, ale také žalmy a zřejmě i některé jiné texty (např. texty apokalyptické, které v té době vznikaly), i když starozákonní kánon v dnešním rozsahu byl pevně vymezen až později – v letech 90–95 po Kr. v Jabné/Jamnií).

Veřejně Ježíš vystoupil zřejmě až v dospělosti, podle tradice teprve ve svých 30 letech. Někteří vykladači mají za to, že do té doby přišel do blízkého styku také s esejským společenstvím. Ale zejména podle synoptických evangelií lze mít za to, že při svém veřejném vystoupení už patřil zřejmě spíše k farizeům. Proto nelze některé jeho kritické výklady Zákona považovat za zcela originální – například, že sobota je pro člověka, ne člověk pro sobotu (uzdravování v sobotu). Odtud lze také porozumět tomu, že převážně polemizuje právě s „farizeji a zákoníky“, jako s těmi, komu byl názorově nejbliže a u koho by se dalo čekat, že nalezne pochopení.

Ovšem to, že v evangeliích je v polemikách s Ježíšem především řeč o farizeích, ukazuje také na fakt, že v době vzniku evangelií byly ostatní směry už mrtvé, kdežto praxe i učení farizeů trvaly a dále se rozvíjely, takže byly dobře známy. Proto některé polemiky, které Ježíš

patrně vedl spíš se saduceji nebo eseji, byly připsány také farizeům.

2. V čem byl ale Ježíš tak originální a provokativní, že si vysloužil smrt?

V tomto kontextu je důležité a může nám pomoci, která místa ze Starého zákona Ježíš pravděpodobně citoval, vykládal a se kterými polemizoval. Nelze brát zřetel na všechny starozákonní texty, které evangelia citují nebo parafrázuji či se jich dovolávají, aby prokázala, že Ježíš je tím zaslíbeným a očekávaným vysvoboditelem (tak pracuje zejména evangelista Matouš) nebo starozákonní texty, kde se Ježíš evangelií odvolává na nějakou starozákonní tradici, aniž by přímo citoval.

Když procházíte synoptická evangelia (Matouš, Marek, Lukáš), najdete poměrně málo starozákonních oddílů, na něž se Ježíš zřetelně odvolává a které cituje, a které evangelisté považovali za tak významné, že je zachovali. Je to především a nejčastěji prorok Izajáš (také Jeremjáš, Ezechiel, Ozeáš, Joel, Zacharjáš, Malachiáš) a pak Zákon (Desatero a další ustanovení a přikázání z Pentateuchu). Dále to jsou texty apokalyptické (zejména Daniel) a žalmy. Lze také předpokládat využití nebo alespoň znalost mimobiblických pramenů.

Ježíš evangelií cituje Starý Zákon nejen v polemikách s farizeji, ale také při svých výkladech, kázáních i v dalších rozhovorech. Jeho metody, které v rozhovorech používá, nepřekračují obvyklý rámec tehdejších kazatelů a učitelů farizejského směru – řeč v podobenstvích, kladení otázek či odpovědi zahalené do formy otázek.

Ježíš tedy nepřevyšuje své současníky znalostmi nebo způsobem podání, ale odlišuje se zaměřením:

1. Radikalizuje Zákon tím, že poukazuje na příčiny přestoupení Zákona (například v kázání na hoře) a rehabilituje ho tím, že poukazuje na jeho společenský dopad, nejen dopady pro individuální etiku („léto milostivé“).

2. Ačkoli zná apokalyptické texty (zřejmě i mimobiblické) a ačkoli zvěst o přicházejícím Božím království je pro jeho poselství centrální, zajímá ho apokalyptika pouze v souvislosti s jeho prorokými postoji (prorok podle starozákonního chápání nepředpovídá budoucnost, ale z tendencí přítomnosti ukazuje, kam vývoj spěje).

3. Sebe a své poslání nechápe mocensky. Vytrvalým odmítáním titulu Mesiáše/Pomazaný ve smyslu politicko-společenském dává najevo, že nehodlá převzít vedení politicko-náboženského boje o obnovení samostatnosti Izraele. Tím zklamal mnohé.

Své poslání nechápe ale ani nebesky (ačkoli o sobě používá výraz „syn člověka“, který je využíván v některých apokalyptických textech pro vysvoboditele přicházejícího z nebes; ale pozor: „syn člověka“ lze také chápat prostě jako „člověk“, „lidský syn“, (srv. Ez 2,1 aj.). Chápe své poslání jako poslání proroka (ukazuje, kam co vede), a to proroka s nelehkým břemenem a trpícího.

3. V čem Ježíš překročil svou dobu a hranice judaismu?

Boří stávající hranice. Už vybráním svých nejbližších učedníků (zřejmě většinou z Galileje, neučených a nábožensky vlažných prostých lidí) nebo svým vztahem k nemocným, k ženám či nežidům. Boří hranice mezi učenými a neučenými, zdravými a nemocnými, muži a ženami, překračuje hranice rituální čistoty a nečistoty či hranice mezi kněžími/koheny a ostatními (žehnáni, odpuštění hříchů). To ho vzdaluje od všech těch, kdo měli v rukou vliv a moc duchovní i světskou.

Jeho poselství není určeno elitě, ale obyčejným lidem, hříšníkům, lidem na okraji společnosti, mezi kterými jeho poselství nejspíše nachází odezvu.

Důsledně staví člověka nad Zákon a jeho příkazy a zákazy, a tak narušuje kořeny náboženské i společenské. A to se neodpouští.

Největším jeho rouháním pak je, že na sebe vztáhl starozákonní proroctví o přicházejícím nositeli Božího ducha. Nerespektuje tehdy vžitý a obecně přijímaný názor, že doba proroků dávno skončila, a že Boží duch už ve světě není přítomen. V tom, že vystupoval jako prorok, podstatně překročil uznávané hranice i farizejských škol i náboženské a politické praxe.

Právě toto nerespektování a „překračování“ uznávaných hranic vytvořených společenským vývojem i náboženstvím, jejich ideologií i praxí, bylo patrně hlavním z důvodů Ježíšova odsouzení a poprav. Nešlo mu totiž o to, aby různými praktickými či rituálními přívadělmi lidem k Bohu vzdálenému na nebesích. On přivedl Boha na zem, k lidem.

– Marta Pešková –

*Předneseno 27/10/08 v klubu
Křesťanský dialog (hnutí pro nápravu
věcí lidských, registrované občanské
sdružení. Korespondence na Ilja
Herold, iherold@upcmail.cz)*

DVĚ NEVĚSTY KRISTOVY?

Nejdříve bych vám rád představil bývalého známého. Říkejme mu Roger. Neznám jeho skutečné jméno, ale použijeme jej pro tuto diskusi. Roger je můj bývalý spolupracovník a poprvé jsme se setkali v sedmdesátých letech. Byl to příjemný a přátelský chlapík, prostě jeden z těch, s nimiž bylo vždy dobře. Byl pracovitý a v zaměstnání na něj bylo spolehnouti. Mohli jste vždy počítat s tím, že přispěje něčím navíc. Byl pohledný, laskavý v mnoha směrech, prostě to byl skvělý člověk.

Přesto, v jedné věci byl unikátní a lišil se od nás všech; Roger měl tři ženy. Ano, Roger byl přesvědčený polygamista. Spřátelili jsme se nejen proto, že to byl opravdu příjemný společník, ale byli jsme zvědaví, nejen jak „vše zvládá“, ale také jsme s ním a jeho manželkami chtěli sdílet

evangelium. Roger k nám přišel se svými ženami dvakrát na večeři a společně jsme hovořili o verších v Písmu.

Roger věděl, že jsme křesťané a byl velmi potěšen, pokud jsme v rozhovorech zůstávali na půdě Starého zákona. Vždyť právě tam najdeme zřetelné příklady polygamie, a pokud chce někdo obhajovat tento způsob života v dnešní společnosti, není lepšího místa, než právě v těchto v textech. Diskuse s Rogerem a jeho ženami, nebyla vůbec nudná. Všichni čtyři byli vzdělaní a velmi výřeční. Navíc, všichni znali velmi dobře Starý zákon! To vše přispívalo k podnětným a zajímavým rozhovorům. Když na ty chvíle vzpomínám, uvědomuji si, že vlastně ani nevím, co se s Rogerem stalo. Naposledy jsem ho viděl někdy kolem roku 1978. A vzpomínky na ty chvíle blednou. Hlavní důvod, proč jsem si na Rogera vzpomněl, je ten, že právě jeho příběh ilustruje obrazně úvod k tomu, co bych chtěl dál rozvinout.

Nejdříve se vrátím do své minulosti, do doby, kdy jsem ještě byl premileniálním dispensacionalistou (PD) a souhlasil jsem s PD systémem teologie, především s tím, co se týkalo vztahu k Izraeli. Jinými slovy, souhlasil jsem s pohledem, že Bůh má dvojí lid. Když celý teologický systém zredukuji do nejjednodušší formy, znamená to, že i Kristus má dvě různé nevěsty: Izrael a církve. Jako oddaný stoupenec PD učení bych to tak nikdy neformuloval a v žádném případě nechci vyznít jako kritik, ale ve své podstatě mi nic jiného nezbývá, když zkoumám vztah mezi církví a národem Izraele. Dovolte mi, abych se pokusil o rozbor situace.

Pohled PD je zaměřen na Izrael a církve. Z pohledu PD Izrael zaujímá prominentní místo (oblíbené nevěsty), zatímco církve (také nevěsta) je ve své podstatě spíše dočasnou družkou, její postavení vzniklo změnou plánu v Boží myslí vykupitelské historie. PD věří a vyučují, že Izrael je stále středem Božího vykupitel-

ského plánu, a že církve není nic víc, než dějinná a dočasná vsuvka. Církve vznikla jen proto, že izraelský národ v prvním kole svého Vykupitele odmítl. Boží pozornost je stále upřena k Izraeli a hlavním cílem je, aby byl obnoven jako stát v zemi, která jim historicky patří. Jednoho dne, až tu církve nebude, zaujme Izrael opět své výsadní právo a znovu získá status oblíbené nevěsty. Historicko-teologicky vzato, Izrael představuje pro církve dvě desky knihy. Církve je pouze dočasná vsuvka pospaných stránek, které jsou vloženy do knihy a jsou svázány hřbetem a deskami národního Izraele. Izrael zůstává Božím vyvoleným lidem dodnes; Izrael je Boží plán A, a církve je Boží plán B.

Izrael zmařil Boží původní plán nastolení Božího království na zemi a tím Boha donutil, aby použil plán B a zapojil církve. Plán B je dočasný, protože Boží oblíbenou nevěstou zůstává na věky Izrael a v době, kdy církve dokončí svůj úkol a církve bude vytržena, Izrael opět získá všechna privilegia oblíbené nevěsty a Božího vyvoleného lidu. Otázkou je, zda tato interpretace role církve a Izraele obtočí ve světle Písma? Je Izrael skutečně Boží oblíbený národ a nevěsta, který se jednoho dne opět stane středem Božího zájmu a spasitelné lásky? Jeden způsob, jak této otázce porozumět, je podívat se jakou odpověď nám dá Nová smlouva, která se týká nevěřícího Izraele a církve. Podívejme se společně na následující verše:

◆ *Dávejte pozor, bratři, aby někdo z vás neměl zlé a nevěrné srdce, které by se odvracelo od živého Boha. Raději se navzájem denně povzbuzujte, dokud ještě platí ono Dnes, aby se někdo z vás nedal oklamat hříchem a zatvrdit. Jsme přece Kristovými společníky – pokud si tu počáteční jistotu neochvějně udržíme až do konce. Jak říká: „Dnes, když ho uslyšíte mluvit, nebudte zatvrdělí jako při vzpouře.“ Kdo se však vzbouřil, i když ho slyšel mluvit*

34 ZÁPAS O DUŠI

– nebyli to snad všichni, kdo s Mojžíšem vyšli z Egypta? Kdo jej roztrpčoval po celých čtyřicet let? Kdo jiný než ti hříšníci, jejichž těla padla na poušti? A komu odpřisáhl, že nevkročí do jeho odpočinku? Přece těm, kdo odmítali poslechnout! Vidíme tedy, že nemohli vejít kvůli nevěře. (Žd 3,12–19)

Mějme na paměti, že autor listu Židům píše vyznávajícím židovským konvertitům, kteří zvažovali, že by své vyznání víry v Pána Ježíše Krista opustili a vrátili se zpět ke Staré smlouvě. Takový návrat a odvrácení se od živého Boha představuje zlé a nevěrné srdce. Místo toho, aby se těšili tím, že jsou Bohem povýšeni, autor označuje celý národ za nevěřící a proto jako celek nevešli do pravého odpočinku. Nejen, že jsou jako celek označeni za nevěřící národ, ale odhaluje nám smysl jejich bytí ve vykupitelském záměru Boha jako dočasný fyzický obraz toho, jak Bůh naplní své zaslíbení Abrahamovi, jak spasí celý lid a jak jej přivede do země odpočinku. V Žd 3,7–4,11 čteme, že i když Izrael získal území Palestiny pod vedením Jozue, i když získali fyzické odpočívání, nezískali opravdový pokoj, který provází spasení:

◆ *Hospodin dal Izraeli celou tu zem, o níž přísahal jejich otcům, že jim ji dá. Nyní se jí tedy zmocnili a usadili se v ní. Hospodin jim dal odpočinout ze všech stran, přesně tak, jak odpřisáhl jejich otcům. Ze všech jejich nepřátel před nimi žádný neobstál, všechny nepřátele jim Hospodin vydal do rukou. Ze všech těch dobrých slov, která Hospodin řekl domu Izraele, ani jediné neselhalo; vše se splnilo. (Joz 21,43–45)*
I když Izrael získal zemi, lid zůstal dodnes jako celek nevěřícím národem.

Dále, obřady a kněžské funkce ve svatyni a později v chrámu, představovaly dočasné obrazy přicházejícího Krista, který jedinou obětí spasil pravý Boží lid, církev. Toto říká autor listu Židům:

◆ *Písmo přece na jednom místě mluví o sedmému dni takto: „Sedmého dne Bůh odpočinul ode všech svých skutků,“ a jinde zase: „Do mého odpočinku nikdy nevkročí!“ Možnost vejít do odpočívání tedy stále trvá, ale ti, jimž byla tehdy zvěstována dobrá zpráva, do něj kvůli své neposlušnosti nevešli. Proto Bůh znovu označuje nějaký den jako Dnes, když o mnoho později říká Davidovými ústy (jak už bylo řečeno): „Dnes, když ho uslyšíte mluvit, nebudte zatvrzeli.“ (Žd 4,4–7)*

Dobrá zpráva skrytá v dočasném podobenství a obrazech promlouvá i do našich dnů:

◆ *V rámci toho dočasného podobenství se obětují dary a oběti, které však nikdy nemohou dokonale očistit svědomí toho, kdo se té bohoslužby účastní. Všechna ta tělesná pravidla o pokrmech, nápojích a různých omyváních platila jen do času nápravy. (Žd 9,9–10)*

Nejrůznější obřady, které probíhaly ve stánku a chrámu, poukazovaly na pravou Kristovu oběť, která převyšuje „vnější obřady a nařízení“, které sloužily jen do doby, kdy přišel Pán Ježíš nastolit nový řád, ustanovit Novou smlouvu. Všechny dočasné obřady a oběti, neměly moc odpustit hřích.

Starosmluvní Izrael zůstal nevěřícím lidem, dočasným fyzickým obrazem pravého Božího lidu, církve, který tvoří nejen Židé, ale i pohané.

Jak je to ale s plánem B, s církví? Poznali jsme tajemství Božího záměru? Nechme mluvit apoštola Pavla:

◆ *Proto jsem já Pavel vězněm Krista Ježíše – pro vás pohany. Jistě jste už slyšeli o milosti, kterou mi Bůh svěřil pro vás, když mi skrze zjevení dal poznat tajemství, o němž jsem se už krátce zmínil výše. Během čtení budete sami moci poznat, jak rozumím Kristovu tajemství, které Bůh v předchozích dobách lidem neodhalil, ale nyní je skrze Ducha zjevil svým svatým apoš-*

tolům a prorokům: že totiž pohané jsou skrze evangelium spoludědicové, spoluúdy téhož těla a spoluúčastníci jeho zaslíbení v Kristu. Tohoto evangelia jsem se stal služebníkem díky Boží milosti, již jsem byl obdarován, a díky jeho moci, jež ve mně působí. Mně, zdaleka nejmenšímu ze všech svatých, byla dána ta milost, abych mezi pohany hlásal Kristovo nevystižitelné bohatství a abych všem vysvětlil, jaká je účast na tom tajemství, které bylo od věků skryté v Bohu, jenž všechno stvořil skrze Ježíše Krista. Bůh teď chce skrze církve ukázat vládám a mocnostem v nebesích svou přerozmanitou moudrost. Tento svůj odvěký záměr uskutečnil v Kristu Ježíši, našem Pánu – v něm a skrze víru v něj máme možnost přistupovat k Bohu směle a s důvěrou. Prosím tedy, abyste neklesali na mysl kvůli mým soužením, neboť jsou pro vás, pro vaši slávu. Proto klekám na kolena před Otcem našeho Pána Ježíše Krista, jehož jméno nese veškerá rodina na nebi i na zemi. Kež vás jeho Duch podle bohatství jeho slávy posilní ve vašem nitru. (Ef 3, 1–14)

Jak to vidím z Písma, moji milí PD chybují, když nevěří, že církve je jediná a pravá nevěsta a manželka Beránkova. Církve, v každé době, je Jeho jediný a vyvolený lid, jiná cesta do odpočinku nevede, než skrze ukřižovaného Mesiáše.

– Michael W. Adams –
In-Depth Studies

OMLUVA REDAKCE

V minulém čísle ZODu jsme v dopise čtenáře J. Z. uvedli slova, která nepatřila jemu. K chybě došlo při redakčním zpracování dopisů. Velmi se za to omlouváme. Dále uvádíme dopis v patřičném znění.

✉ Milá redakce,

srdečně vás zdravím a přeji duchovní sílu a moudrost pro šíření pravdy. Občas se

mně dostane do rukou váš časopis Zápas o duši. Nemohu tvrdit, že se vším souhlasím či jsem ztotožněn, ale mnoho názorů zde zveřejněných mohu přijat a říci k tomu biblické Amen. Tak je tomu v případě pojednání o Církvi, jejího současného stavu i eschatologických výhledů, tedy o tom, co lze očekávat v budoucnu. Již delší dobu uvažuji o Církvi a jistých znacích, signalizujících jistá úskalí.

Přeji vám ve vaší práci Boží požehnání.

PS. Br. Steigera (i s manželkou) jsme měli kdysi na plánu na Vsetíně, Jindřišku S. znám z brněnského a pražského shromáždění. S pozdravem

– Jan Zajíček –

BIBLICKÝ MODEL duchovního vedení

SILNÝ PŘIROZENÝ VEDOUČÍ

Kvalifikované vedení je velice žádoucím „zbožím“ takřka v každé oblasti současné společnosti. V přehledu priorit obchodních společností zaujímají zvláštní místo kvality vedoucích, a společnosti jsou ochotné zaplatit vysokou cenu za získání nebo vycvičení vedoucích, kteří odpovídají těmto kvalitám.

Mezi nejvyhledávanější vedoucí patří tzv. „silní přirození vedoucí“ (SPV) – muži a ženy, kteří:

- jsou vizionáři – stále hledí kupředu,
- jsou energičtí a orientují se na akci – vždy v pohybu (když se jedná o děti, říkáme hyperaktivní),
- jsou odvážní – nikdy nepostrádají „kuráž“ k tomu, říci co si myslí,
- orientují se na úkol nebo na cíl více než na lidi (vidí lidi jako nástroj k dosažení svých cílů),
- mají tendence k tomu být paternalističtí (velký ochránce/ učitel),
- jsou zpravidla soběstřední – někdy nepokrytě, jindy nepozorovaně.
- jsou netolerantní k těm, kteří nenaplňují jejich očekávání.

36 ZÁPAS O DUŠI

- zpravidla se pokládají za nepostradatelné.

Mnozí SPV vedou zásadami a silou. Prostřednictvím verbální motivace, dramaticky, energicky a akčně mávají lidmi, dokud tito lidé neudělají, co SVP chtějí. (John MacArthur Jr., *Shepherdology*, p. 114).

Takto vypadají standardy světa pro vedení. Ale ty Boží jsou zcela jiné.

PARADOXNÍ STYL VEDENÍ

Ježíš říká:

- ◆ *Ježíš je zavolal k sobě a řekl jim: "Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. (Mk 10,42-44)*
- ◆ *Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem nebo ten, či ten, kdo obsluhuje? Zdali ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží. (Lk 22,27)*

Těmito slovy Ježíš jasně rozlišil mezi sebestředným vedením a vedením orientovaným na druhé, které charakterizuje jeho učedníky.

Ježíš ukazuje, že pravé duchovní vedení znamená službu – nejprve Bohu, potom Božímu lidu. Toto je paradoxní a revoluční koncept, protože normálně služebník nevede a vedoucí neslouží. Ale služebník-vedoucí se podílí na duchovních plánech a nikoliv na lidských plánech. Proto také musí odložit světský model vedení a přijmout Kristův, který upřednostňuje charakter před znalostmi, motivy před aktivitami, pokoru před povýšeností, oddanost před úspěšností a druhé před sebou samým.

VYUČOVÁNÍ A PŘÍKLAD JEŽÍŠE

Ježíš byl služebníkem

Ježíš byl tím nejlepším příkladem toho, co sám učil o službě. Ve svém vtělení dobrovolně odložil některá svá Božská privilegia a vzal na sebe podobu služebníka,

pokorně a v poslušnosti směřoval vždy k tomu jedinému bodu – k smrti na kříži (Fp 2,7–9). Celý Jeho život byl oddaný naplnění Otcovy vůle – jako zástupce ostatních lidí. Toto je srdcem a duší pravého duchovního vedoucího.

Ježíš opakovaně používal metafory typu otrok – pán k tomu, aby naučil své učedníky služebnému vedení. V Janovi 13,12–17 na praktický způsobem znázorňuje pokoru, která je základní charakteristikou služebníka:

- ◆ *Když jim umyl nohy, oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, služba není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“*

V Matoušovi 23,1–12 Ježíš odsuzuje povýšenost a soběstřednost židovských náboženských vůdců a využívá tuto příležitost ke zdůraznění přirozenosti pravého vůdcovství:

- ◆ *Tehdy Ježíš mluvil k zástupcům i k svým učedníkům: „Na stoličích Mojžíšově zasedlí zákoníci a farizeové. Proto čiňte a zachovávejte všechno, co vám řeknou; ale podle jejich skutků nejednejte: neboť oni mluví a nečiní. Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechťejí dotknout ani prstem. Všechny své skutky konají tak, aby je lidé viděli: rozšiřují si modlitební řemínky a prodávají třásně, mají rádi přední místa na hostinách a přední sedadla v synagógách, líbí se jim, když je lidé na ulici zdraví a říkají jim 'Mistře'. Vy však si nedávejte říkat 'Mistře': jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratři.*

A nikomu na zemi nedávejte jméno ‚Otec‘: jediný je váš Otec, ten nebeský. Ani si nedávejte říkat ‚Učitel‘: váš učitel je jeden, Kristus. Kdo je z vás největší, bude váš služebník. Kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen.

W. Hendriksen k tomu uvádí:

Proti pompézní okázalosti, tak charakteristické pro mnoho zákoníků a farizeů, staví Ježíš ctnost pokory a odsuzuje touhu po postavení, po zvláštním uznání od ostatních ... Varování bylo potřebné. Mnoho Židů se závistí pohlíželo na muže, kteří byli nazýváni „rabbi“ (učitel); a jestliže šlo o člena Sanhedrinu, byl nazýván „otče“ (Sk 7,2) ... Tím Ježíš říká, že pozornost jeho následovníků nesmí být soustředěna na lidské tituly a skvělou pověst, ale na Boha v Kristu, který jediný je hoden veškeré úcty, chvály a slávy ... Touha po skvělém postavení a vážnosti před ostatními nemá žádný vztah ke slávě, která je v Kristu ... Ježíš to zavrhuje (Komentáře k Novému zákonu, Matoušovo evangelium, s. 824).

Ježíš takto konfrontoval své vlastní učedníky s jejich hříšnými ambicemi. V Jeho stále se opakujícím vyučování o služebném vedení, bylo rozuzlení jejich hádky o tom, kdo z nich bude v Božím království největší.

Jejich přístup:

◆ *Tedy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: „Co chceš?“ Řekla: „Ustanov, aby ti to dva synové měli místo jeden po tvé pravici a jeden po tvé levici ve tvém království.“ ... Když to uslyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na oba bratry. (Mt 20,20–21.24)*

Kristova reakce:

◆ *Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vašim slu-*

žebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vašim otrokem. Tak, jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé. (Mt 20,26–28; viz také Mk 10,43–45)

Jejich přístup:

◆ *V tu hodinu přišli učedníci k Ježíšovi s otázkou: „Kdo je vlastně největší v království nebeském?“ (Mt 18,1)*

Kristova reakce:

◆ *Amen, říkám vám, že jestli se neobráťte a nebudete jako malé děti, vůbec do nebeského království nevejdete. A proto kdokoli se poníží a bude jako toto malé dítě, ten je v nebeském království největší. (Mt 18,3–4)*

Jejich přístup:

◆ *Potom přišel do Kafarnaum, a když byl v domě, ptal se jich: „O čem jste to po cestě mezi sebou rozmlouvali?“ Ale oni mlčeli, protože se po cestě mezi sebou dohadovali, kdo z nich je větší. (Mk 9,33–34)*

Kristova reakce:

◆ *Jestli někdo chce být první, bude poslední ze všech a služebník všech. (Mk 9,35)*

Jejich přístup:

◆ *Tedy mezi nimi vyvstala otázka, kdo z nich je největší... Tehdy také mezi nimi nastal spor, kdo z nich se zdá být největší. (Lk 9,46; 22,24)*

Kristova reakce:

◆ *Kdo je nejmenší mezi všemi vámi, ten je veliký. (Lk 9,48)*

Vidíme, že vedoucí se musí zřít pýchy a sebestřednosti a musí si přivlastnit pokoru a sebeobětování. Později si ukážeme, jak můžeme tento způsob vedení lépe a konkrétněji aplikovat do své služby.

Ježíš byl pastýř

Ježíš označuje sám sebe za pastýře lidí.

V Janovi 10 říká:

◆ *Já jsem ten dobrý pastýř. Dobrý pastýř pokládá za ovce svůj život. ... Já jsem ten dobrý pastýř a znám své ov-*

ce a mé ovce znají mne ... a za ty ovce pokládám svůj život. ... Mé ovce slyší můj hlas ... a následují mě. A já jim dávám věčný život a nezahynou navěky a nikdo je nevytrhne z mé ruky. (v. 11.14–15.27–28)

Předtím než byl v Getsemanské zahradě zatčen, řekl Ježíš svým učedníkům:

◆ *Vy všichni ode mne této noci odpadnete. Je přece napsáno: 'Budu bít pastýře a ovce stáda se rozprchnou. (Mt 26,31)*

Židům 13,20 říká:

◆ *A Bůh pokoje pro krev věčné smlouvy vyvedl z mrtvých našeho Pána Ježíše, toho velikého Pastýře ovcí.*

Ježíš je Nejvyšší Pastýř, který získal své stádo svou vlastní převzácnou krví a který ustanovuje další pastýře k ochraně a zabezpečování Svého stáda (Sk 20,28; 1Pt 5,2). Těmto pastýřům je svěřena duchovní práce dohlížitelů (hlídačů); nejsou vlastníky. A jsou také zodpovědni Bohu za věrné plnění této práce (Žd 13,17).

NĚKTERÁ NZ SLOVA PRO VEDOUcí

Slova, která novozákonní pisatelé používají k popisu své vlastní služby nám pomohou lépe porozumět podstatě toho, jak Bůh chce, aby byla vedena Jeho církev. (Dále v této studii používáme slovo vedoucí ve smyslu služebníků, vedoucí, který slouží.)

Vedoucí je otrok

Další použitá metafora pro duchovního vedoucího je „otrok“ nebo „služebník“, což je překlad tří řeckých slov: *doulos*, *hypéretés* a *diakonos*. W. E. Vine píše:

Obecně řečeno, *doulos* představuje služebníka ve vztahu ke svému pánu, *hypéretés* ve vztahu ke svému nadřízenému a *diakonos* ve vztahu ke své práci (*Výkladový slovník NZ slov*, s. 72).

Doulos – je nejčastěji překládáno jako služebník. Kenneth Wuest k tomu poznamenává:

Pavel nazývá Timotea a sebe služebníky Ježíše Krista (Fp 1,1). Toto

ovšem není přesný překlad řecké věty. To by byli přirození služebníci. Použitě slovo je doulos a znamená doslova, že jeden je připoutaný k druhému. Pavel byl spoután Ježíšem mocnými pouty lásky.

Znamená to také někoho, kdo se narodil jako otrok. Pavel se narodil jako otrok hříchu, ale jeho nové narození znamenalo, že byl spoután láskou a stal se služebníkem Ježíše Krista.

Znamená to také někoho, kdo může být ze vztahu s druhým vysvobozen pouze smrtí. Pavlův vztah k Satanovi byl zlomen jeho ztotožněním se s Kristem a Jeho smrtí. A tak je nyní ve vztahu s Ježíšem Kristem, ve vztahu, který nikdy neskončí, s Kristem, od něhož ho nic neoddělí – a Pavlův život je Kristus.

Jedná se také o někoho, kdo je pohlcen vůlí někoho jiného. Pavlova vůle byla do té doby podřízena vůli Satana. Nyní je jeho vůle pohlcována nádhernou vůlí Boží.

Také to znamená někoho, kdo slouží druhým bez ohledu na své vlastní zájmy. Pavel sloužil Satanovi, ale bylo to k jeho vlastní škodě. Nyní slouží Pánu Ježíši s nebezpečnou bezstarostností – není zde místo pro jeho vlastní zájmy. (*Wuest's Word Studies From the Greek New Testament*, Vol. II, s. 26–27).

Spoutaný služebník nemusí být nutně bez vážnosti nebo autority. Ježíš sám přijal podobu takového služebníka (Fp 2,7), čímž poskytl tomuto postavení tu nejvyšší vážnost. Colin Brown to komentuje slovy:

Ještěže chceme porozumět významu slova *doulos* v Novém zákoně, musíme se nejprve podívat na to, jak se na otroky dívala tehdejší společnost. To můžeme nalézt zejména v Ježíšových podoběnstvích. Příležitostně zastávají otroci zodpovědné místo a mají určité pravomoci (Mt 24,45).

Vedle toho však – a především – ukazuje Nový zákon otroky jako zavrženíhodnou, nízkou třídu. Použití slova doulos

v podobenstvích Pána Ježíše nám ukazuje vztah každého člověka k Bohu (*The New International Dictionary of New Testament Theology*, Vol. 3, s. 595).

Hypéretés – Řecké slovo *hypéretés* mluví o další charakteristice služebníka-vedoucího: o jeho vztahu k nadřízeným. Toto slovo je různě překládáno jako služebník, sluha a pomocník. Jedná se o následující místa:

Jan Marek pomáhal Pavlovi a Barnabášovi:

◆ *A když dorazili do Salaminy, kázali Boží slovo v židovských synagogách; a měli s sebou i Jana jako pomocníka [hypéretés]. (Sk 13,5)*

Pavel je povolán Ježíšem:

◆ *Ale vstaň a stůj na svých nohou; neboť jsem se ti ukázal proto, abych tě učinil služebníkem [hypéretés] a svědkem těch věcí, které jsi viděl, i těch, ve kterých se ti budu ukazovat. (Sk 26,16)*

Apoštolská služba:

◆ *Tak ať o nás člověk smýšlí, jako o Kristových služebnících [hypéretés] a správcích Božích tajemství. (1K 4,1)*

W. E. Vine definuje *hypéretés* jako:

Podveslař (hypo = pod, eretes = veslař), jako odvozené z lodnictví a námořnictví ... proto toto slovo obsahuje důraz na jednání v podřízenosti pod autoritou někoho jiného (Výkladový slovník novozákonních slov, s. 72).

V *Teologickém slovníku k Novému zákonu* (Sv. 8, s. 533) čteme:

Zvláštní znak slova hypéretés ... je to, že ochotně naplňuje úkoly a cíle, které dostává od těch, kdo jsou nad ním ... proto je pravda, že hypéretés dělá nejlépe, když jako veslař následuje svého vedoucího, který není veslařem, ale který ví, co má veslař dělat – ale jen v případě, že veslo je mu svěřeno tím, kdo je nad ním. Jiné použití ukazuje, že se jedná o vztah služby, jejímž hlavním rysem je popis veslaře jako hypéretés (podveslaře).

Hypéretés není tím, kdo udává kurz, ale poddává se jiné autoritě, pro niž vykonává zvláštní práci – jako veslaři, kteří pracují společně podle příkazů kapitána na tom, aby se jejich loď plula co nejrychleji.

Vztazení této metafory na jednotlivé údy Kristova Těla nám přináší důraz na podřízenost Kristu, jenž je Hlavou Těla. *Hypéretés*, jako ten, kdo je pověřený dohledem nad druhými, musí věrně následovat Kristovy příkazy a předávat tyto příkazy těm, jež jsou mu svěřeni. Musí poslouchat a učit celou radu Boží (Sk 20,26–27).

Diakonos – třetí řecké slovo pro otroka je *diakonos*, z něhož máme slovo *diákon*. Řecký kořen je *diákó*, což znamená „spěchat, pronásledovat, usilovat o něco“. V Novém zákoně je to:

- služebník druhých (Mt 20,26; 23,11; Mk 9,35; 10,43),
- služebník pána (Mt 22,13),
- domácí služebník nebo jiný (J 2,5,9),
- služebník Kristův (J 12,36; Ef 6,21; Ko 1,7; 4,7),
- vláda, úřad (Boží služebník) (Ř 13,4),
- služebník církve (Ř 16,1; Fp 1,1),
- diákon v církvi (1 Tm 3,8,12),

Ježíš říká:

◆ *Kdo mně chce sloužit [diakonos], ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží [diakonos], dojde cti od Otce. (J 12,26)*

Každý křesťan slouží Kristu, ale *diakonos*, použitý pro duchovní vedení, zdůrazňuje tuto službu druhým. Pavel, Apollos, Epafras, a Tychikus jsou příkladem:

- ◆ *Kdo je tedy Pavel? A kdo Apollo? Služebníci [diakonos], skrze něž jste uvěřili, a to každý, jak mu dal Pán. (1K 3,5)*
- ◆ *Tak jste se naučili od našeho milovaného spoluslužebníka [diakonos] Epafra, jenž je vůči vám Kristův věrný služebník [diakonos], (Ko 1,7)*
- ◆ *A abyste i vy věděli, jak se mi daří a co dělám, všechno vám to oznámí*

Tychikus, milovaný bratr a věrný služebník [diakonos] v Pánu. (Ef 6,21)

- ◆ *Všechno o tom, jak se mi daří, vám oznámí Tychikus, můj milovaný bratr, věrný pomocník [diakonos] a spolu-služebník [doulos] v Pánu. (Ko 4,7)*

Diakonos slouží druhým jako služebník „nové smlouvy“ (2K 3,1–6), evangelia (Ef 3,1–10; Kol 7,21–23), a Božího Slova (Kol 1,15; 1Tm 4,6). Stejně jako číšník u stolu musí přinášet jídlo z kuchyně až ke stolu bez toho, aby ho po cestě vyléval, tak také diakonos musí předávat Boží zjevení bez toho, aby ho cestou „ředil“. Tento úkol se tak stává prioritou jeho služby a má své pevné místo v jeho životě (Sk 6,2–4).

Z probraných řeckých slov si můžeme udělat dobrý obrázek duchovního vedoucího jako služebníka, jehož nejvyšším cílem je naplňování Boží vůle ve svém životě. S výhledem na konec se podřizuje kontrole Ducha Svatého, naplňuje svou mysl počenímí a instrukcemi z Písma a aktivně se podílí na přinášení Božího Slova druhým.

Vedoucí je správce

Další metaforou duchovního vedení je správce:

- ◆ *Proto ať nás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství. Od správců se nežádá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. (1K 4,1–2)*
- ◆ *Neboť biskup má být bezúhonný jako správce Božího domu. (Tt 1,7)*

Řecké slovo přeložené v těchto pasážích jako *správce* je *oikonomos*, což je složené slovo a znamená „správce (manažer) domu“ (*oikos* – dům, domácnost a *nemo* – spravovat, řídit). Je to obraz toho, kdo dohlíží na majetek druhých a spravuje ho. Není to jeho vlastní majetek, ale je mu svěřený do péče a vyžaduje od něj věrnost v plnění povinností.

V Lk 12,42–48 Ježíš poukazuje na důležitost věrnosti správců:

- ◆ *Když Pán ustanovuje nad svým služebnictvem správce, aby jim včas rozdílil pokrm, který správce je věrný a rozumný? Blaze tomu služebníkovi, kterého pán při svém příchodu nalezne, že tak činí. Vpravdě pravím vám, že ho ustanoví nade vším, co mu patří. Když si pak onen služebník řekne: ‚Můj pán dlouho nejde‘ a začne bít sluhy i služky, jíst a pít i opíjet se, tu pán toho služebníka přijde v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou netuší, vyžene ho a vykáže mu úděl mezi nevěrnými. Ten služebník, který zná vůli svého pána, a přece není hotov podle vůle jednat, bude velmi bit. Ten, kdo ji nezná a udělá něco, zač si zasluží bití, bude bit méně. Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více.*

Pravý duchovní vedoucí je správce Božích tajemství (1K 4,1). V Koloským 1,26 Pavel definuje toto tajemství jako teologickou pravdu, která „byla po věky a pokolení skrytá, avšak nyní byla zjevena jeho svatým.“ Uvádí příklad:

- ◆ *Bůh přál oznámit, jaké je bohatství tohoto slavného tajemství mezi pohany: je to Kristus ve vás, ta naděje slávy. (v. 27, viz také Ř 16,25–26).*

V širším slova smyslu je každý křesťan správce, jemuž Bůh svěřil něco nebo někoho: lidi, postavení, duchovní dary, atp. Ale ve zvláštním slova smyslu jsou duchovní vedoucí věrnými správci Božího Slova (s obzvláštním důrazem na Nový zákon, v němž Bůh odhaluje své tajemství – viz 1K 10,6).

Vedoucí je pastýř

Naší poslední metaforou je pastýř. Ježíš dává lidem jako dary církvi ke službě – pastýře a učitele k přípravě svatých k dílu služby, aby církev rostla a zrála v lásce a v pravdě. (Ef 4,11–16). Ve Skutcích 20,28 Pavel pověřuje efezské starší:

- ◆ *Dbejte tedy na sebe i na celé stádo, nad nímž vás Duch Svatý ustanovil biskupy, abyste pásli Boží církvev, kterou získal svou vlastní krví.*

Petr k tomu přidává to, že starší jsou podpastýři Nejvyššího Pastýře, Krista, který je odmění nepomíjející korunou slávy, jestliže budou dohlížet na stádo pokorně a poctivě (1Pt 5,1–4). Mají to činit tak, že budou stádo sytit (J 21,15–17; 2Tm 4,1–2), chránit (Sk 20,28; 2Tm 4,2–3), a vychovávat (vést ke zralosti) (Ef 4,11–16).

SHRNUTÍ

Na rozdíl od světského na sobě závislého a do sebe zahleděného tvrdého přirozeného vedení, jsou Boží vedoucí služebníci, správci a pastýři. Stejně jako těm, kteří naplňují toto velké povolání, zní i Jeho lidu Boží přikázání:

- ◆ *Pamatujte na své vůdce, kteří vám říkali Boží slovo; všimněte si výsledku jejich života a berte si příklad z jejich víry ... Poslouchejte ty, kdo vás vedou, a buďte poddajní, neboť oni bdí nad vašimi dušemi jako ti, kdo budou muset skládat účty. Ať to mohou dělat s radostí a ne se vzdycháním - to by vám přece nebylo prospěšné. (Žd 13,7.17)*

Tento nejvyšší cíl bude zrealizován tehdy, až uslyšíme z úst nejvyššího Pastýře:

- ◆ *Výborně, můj dobrý a věrný služebníku. Byl jsi věrný nad málem, ustanovím tě nad mnohým. Vejdí do radosti svého pána. (Mt 25,23)*

PRINCIPY SLUŽEBNÉHO VEDENÍ

Několik hlavních principů

1. Kristus je nejvyšším vzorem služebného vedení (Mt 20,28; J 13,12–17; Fp 2,5–11).
2. Vedoucí jsou Kristovým darem Jeho církvi (Ef 4,11–12).
3. Pokorná služba je Kristovým měřítkem pravé velikosti (Mt 20,26).
4. Věrnost je Kristovým měřítkem pravého úspěchu (1K 4,1–2).

5. Služba pramení z čistého srdce a ústí v úsilí o proměnu do Kristovy podoby (Fp 3,8–11).

6. Služebné vedení je nízké svým postavením, ale má opravdovou důstojnost a autoritu.

7. Vedoucí je svou přirozeností služebníků.

8. Vedoucí je povoláný Duchem Svatým (Sk 20,28).

9. Vedoucí je správce, ne vlastník (Sk 20,28).

Několik klíčových postojů vedoucích

- je ochotný se učit (1Tm 4,15–16)
- je pokorný, nikoliv pyšný (Mt 18,4)
- je obětavý, ne sobecký (Lk 22,26–27)
- rozpoznává a uplatňuje biblické priority (Sk 6,2–4)
- je důvěryhodný (věrný) (1K 4,2)
- slouží s bázní a s úctou (Žd 12,28)
- slouží pro Kristovu slávu, ne pro svou vlastní (1Pt 5,2)
- slouží z ochotného srdce, ne z donucení (1Pt 5,2)

Jeho vztah k Bohu

- je zrozen ke službě (nové narození, J 3,3)
- je zavázán Kristu (Fp 1,1)
- následuje Kristova příkladu (1K 11,1)
- chce se líbit pouze Bohu (Gal 1,10)
- je poslušný Božímu Slovu (1Tm 4,16)
- je správce Božího tajemství (1K 4,1)
- je ctěn Otcem (J 12,26) a Synem (1Pt 5,4)
- je zodpovědný Bohu (Žd 13,17)

Jeho vztah ke stádu

- je nad stádem ustanovený Bohem (Sk 20,28)
- je částí týmu (Ef 4,11–16; 1K 3,1–9)
- aktivně se věnuje své službě (2Tm 4,5)
- oznamuje celou vůli Boží (Sk 20,27)
- sytí stádo (J 21,15–17)
- chrání stádo (Sk 20,28; 2Tm 4,2.4)
- vede stádo ke zralosti (Ef 4,11–16)
- je určujícím příkladem pro stádo (1Pt 5,3; 1K 11,1).

– Dennis McBride –

MARTIN LUTHER a české země

Ačkoliv by se mohlo zdát, že náboženská reformní předehra v Čechách a na Moravě podstatně zjednoduší přijetí a rychlé rozšíření Lutherovy reformace, spíše opak zůstává pravdou. Na prahu dvacátých let 16. století si oba reformační tábory, německý i český, i přes vzájemné kontakty k sobě jen velmi svízelně hledaly cestu. České země přijaly luterství v porovnání s ostatními zeměmi, do nichž reformace pronikla, poněkud opožděně a nepřijaly ji bez výhrad a beze zbytku. Lze to vysvětlit tím, že v ostatních zemích přišlo luterství do katolického prostředí nakloněného reformě, české země měly své reformní vření, završené ve zřízení církve podobojí, již dávno za sebou.

V utrakvistických Čechách se známost postavy a díla Martina Luthera rozšířila nejprve v Praze, kam zdejší varhanář Jakub přinesl zprávy o lipské disputaci. Byl jejím očitým svědkem právě v momentu, kdy Luther bránil Husovu památku. Jakub svůj zážitek převyprávěl proboštu Karlovy koleje Václavovi Rožďalovskému a týnskému kazateli Janovi Poduškovi. Rožďalovský pak poslal ještě v létě 1519 Lutherovi opis Husovy rozpravy *De ecclesia – O církvi*. Luther zasláný dar vděčně přijal a poslal do Prahy některé své spisy. Dialog mezi oběma stranami tak mohl začít. Nepřehlédnutelnou roli v něm sehrály české překlady děl německého reformátora. Církevní historik Rudolf Říčan poukázal na to, že snad do žádného jiného jazyka nebylo ještě za doby Lutherova života přeloženo tolik spisů jako do češtiny. K nejvýznamnějším překladatelům náleželi husitský humanista Oldřich Velenský z Mnichova, který Lutherova díla sám tiskl ve své oficíně v Bělé pod Bezdězem, matematik a astronom pražské univerzity Mistr Pavel Hlavsa a doktor práv Burian Sobek z Kornic, který

svá juristická studia ukončil právě ve Vitemberku a jemuž se připisuje hned pět překladů Lutherových spisů. Z tiskáren jmenujme vedle Velenského alespoň ještě pražskou tiskárnu Pavla Severina, z níž vyšlo na světlo světa i nejedno dílo z prostředí Jednoty bratrské.

Luther se zájmem sleduje nástup nové generace utrakvistů, která sympatizuje s jeho učením. O situaci v Čechách je zpravován studenty, přicházejícími za vzděláním do Vitemberku. Jedním z jeho příznivců je i žatecký rodák a od roku 1518 mistr pražské univerzity a posléze farář v Litoměřicích Havel Cahera, který Luthera navštívil několikrát již v roce 1519. Na jaře 1523 pobývá téměř čtvrt roku ve Vitemberku a inspiruje Luthera ke spisu „Wie man Kirchendiener wählen und einsetzen soll“. Reformátor jej adresuje „purkmistru a radě, starším i všemu lidu sloutného města Prahy“. V létě téhož roku je Cahera zvolen sjezdem strany podobojí v Karolinu členem konzistoře a v brzké době se stává administrátorem církve podobojí. Na jeho rychlý vzestup v úřadech utrakvistické církve má bezpochyby vliv i jeho vztah k Lutherovi. Lutherův spis je v původním znění vytištěn v listopadu 1523 a již před Vánocemi vychází pod názvem „O ustanovení služebníků církve“ v Čechách. Překlad pořizuje Burian Sobek z Kornic. Luther ukazuje na falešné pojetí moci klíčové, již disponuje církevní hierarchie, kněžstvo a biskupové, a jejíž výkon, dle jeho názoru, náleží každému křesťanovi. Ve spise povzbuzuje Pražany, kteří snad mají pochybnosti, že nejsou pravou církví, když jim chybí apoštolská sukcese, aby se zřekli římského svěcení svých kněží. Doporučuje svolat shromáždění věrných, kde má proběhnout volba služebníků Slova, ano i biskupů, kteří by pak měli být potvrzeni vzkládáním rukou a přijati celou obcí. Takto zvolení biskupové by pak ze svého středu měli zvolit vrchního správce

a sami světit kněžský dorost. Vrchní církevní správu s vizitací povinností vyhrazuje Luther budoucímu českému evangelickému arcibiskupovi.

Oproti Lutherově optimistickému očekávání se ukazuje, že česká církev není na takovou změnu připravena, počítá-li s ní vůbec. Cahera se takřka přes noc přidává na stranu odpůrců jakýchkoliv změn a po politickém převratu ve vedení pražských měst dochází i na žalářování Lutherových stoupenců. Chladné zdi staroměstského vězení okusí i Burian Sobek, jehož Luther na konci října 1524 povzbuzuje svým listem. Svědectvím o tomto náhlém přeryvu v bezprostředních kontaktech je i třináctiletá odmlka po roce 1523, kdy v českém jazyce nevychází žádný z Lutherových spisů. Další překlady z prostředí Jednoty bratrské, moravských luteránů a jiných Lutherových českých přívrženců se objevují až na konci třicátých let a po šmalkaldské válce jejich vydávání následkem přísné cenzury opět přestává.

Zcela jiný a přirozeně mnohem živější ohlas nalezlo Lutherovo učení mezi německy mluvícím obyvatelstvem našich zemí. Především se jednalo o kraje severozápadních a severních Čech, vyznačující se čilými hospodářskými a kulturními kontakty se Saskem. Zde se první odezvy na Lutherovo vystoupení objevily již velmi brzy. Zvláště důležitou roli při nich sehrál šlechtický rod Schliků, který intenzivně podnikal v hornictví na česko-saském pomezí a jimž věnoval Luther hned několik svých spisů (Sebastianu Schlickovi, pánu na Lokti, například odpověď na literární útok anglického krále Jindřicha VIII). Jejich přičiněním vzniklo hornické město Jáchymov, které se počtem obyvatel velmi brzy rozrostlo na třetí největší město v Českém království. Toto místo by zároveň mohlo sloužit i jako příklad úspěšně provedené luterské městské reformace. Její nejvýznamnější postavou byl Jan

Mathesius, který do Jáchymova přišel ze saské Rochlice nejprve jako rektor latinské školy. Po studích ve Vitemberku, kde často býval hostem Lutherova domácího kroužku a byl Lutherem ordinován na kněžství, se vrátil se zpět do Jáchymova. Vynikl bohatou literární činností, je autorem prvního Lutherova životopisu. Nikoli nevýznamné jsou jeho zásluhy o rozvoj protestantského školství. Udržoval kontakty s řadou reformátorů a ve svém úřadě zůstal i po šmalkaldské válce, kdy musel své postoje osobně hájit u krále Ferdinanda I. Z dalších postav této oblasti jmenujme ještě chomutovského rodáka, hebraistu, Matouše Aurogalla, Lutherova spolupracovníka na překladu Starého zákona.

Podíváme-li se dále do vnitrozemí, jiným příkladem místa, kde luterství omeřeně rychle proniklo mezi německé obyvatelstvo měst, může být Jihlava. Toto místo je spjato s působením Pavla Speráta. Původem je z Württemberska, jeho studijní nadání dosvědčují doktoráty z práva, filozofie a teologie. V roce 1506 byl vysvěcen na kněze a vystřídal několik míst, když se na jednom z nich a to ve Würzburgu, kde byl kazatelem dómu, rozhodl se pro luterství a oženil se. Během cesty do Uher kázal v lednu 1522 ve vídeňském chrámu sv. Štěpána proti mnišským slibům a celibátu, následkem čehož byl vídeňskou fakultou exkomunikován. Odebral se tedy do Jihlavy, kde se stal městským farářem. Kázal tam v reformačním stylu tak horlivě, že byl na podnět olomouckého biskupa zatčen a odsouzen k trestu smrti upálením. Na přímilivu šlechtických zastánců i města Jihlavy byl omilostněn a odešel v listopadu 1523 do Vitemberku. Ani zde se dlouho nezdržel. Už o rok později se stává zámeckým kazatelem v pruském Královci a v roce 1530 biskupem pomezánským. Umírá roku 1551. Luterství se zvláště v německy mluvících oblastech severních a severovýchodních

Čech, ale i jinde, šířilo rychle zejména prostřednictvím úředníků městské správy a učitelů městských škol, velkou roli zde sehrály i cechy. Ve čtyřicátých letech 16. století tak můžeme v Čechách napočítat již přes 200 luterských far.

Samostatnou a doposud patrně nejprehledněji zpracovanou kapitolou Lutherových styků s českým prostředím tvoří vzájemné kontakty s Jednotou bratrskou. Můžeme je rozdělit zhruba do tří fází. V první převládá Lutherovo výrazně negativní zaujetí (končí lipskou disputací r. 1519), druhá vrcholí osobní výměnou názorů v letech 1522–1523, kdy reformátor poznává podrobněji bratrské učení a třetí spadá do období 30. let, ve kterém Jednota po odchodu biskupa Lukáše Pražského opět prochází pronikavými změnami.

Poprvé se Luther s Jednotou setkává prostřednictvím Apologie sacre scripture z roku 1511 a některých starších bratrských obran. Tehdy je ovšem Lutherův obraz Jednoty dost zkreslený. Bratry pokládá za neposlušné schizmatiky, kteří se straní světa, jejich exegetické postupy označuje za zvrácené, jejich zbožnost za utrhačnou a rouhavou. Při lipské disputaci objevuje Husa, v únoru 1520 se Spalatinovi s nadsázkou přiznává k husitství a na jaře téhož roku pronikavě mění stanovisko vůči Jednotě. Ve svém spisu „Křesťanské šlechtě německého národa“ se o ní vyjadřuje smířlivým tónem, nepochybně se mu dostalo nových informací. Zájem je v této době již oboustranný. Luthera si všímají první bratrští teologové, na předním místě Jan Roh z Domažlic, který umí německy. Snad právě on se setkal na začátku února 1521 s Lutherem osobně a to v souvislosti se spisem Oldřicha Velenského, zpochybňujícím pobyt apoštola Petra v Římě. Počátkem května 1522 je Jan Roh ve Vitemberku již podruhé. Je to v době, kdy tam přichází list luterského kazatele Pavla Speráta z Jihlavy. Pisatel

Luthera žádá, aby se vyjádřil k některým bodům bratrského učení. Roh této příležitosti využívá k výkladu bratrské teologie a Sperátovy otázky bere s sebou do Čech. Lutherův příznivý vztah k bratřím dostává pevnější základy. Jistou roli v něm sehraje opět Sperát, který se na Luthera obrací znovu s prosbou o názor na bratrský postoj ke svátostem. Lutherovy další rozhovory s bratřimi se týkají především překřtívání, se kterým Luther nesouhlasí, podobně jako se setr-váváním Jednoty při sedmi svátostech. Biskup Lukáš Pražský nejprve do rozhovorů osobně nezasahuje, staví se k nim opatrně a zdrženlivě a teprve v červenci 1522 píše Lutherovi oficiální odpověď na Sperátovy otázky. Posílá do Vitemberku překlad své starší práce o Večeři Páně „O pokloně“. Nad touto otázkou, vyjádřenou znovu v Lukášově spisu „O závazcích“, se roku 1523 rozvíjí přátelská polemika. Lukáš neschvaluje Lutherovo uctívání Krista ve svátosti. Vzájemné rozhovory částečně ztěžuje nepřilíš srozumitelná bratrská teologická terminologie. Na bratrské učení o svátosti Luther odpovídá v dubnu 1523 spisem „Vom Anbeten des Sakraments“. Shrnuje v něm své dřívější výhrady a bratřím vytýká, že nepěstují odbornou znalost biblických jazyků. Lukáš pohotově píše v červnu 1523 „Odpověď“, která vychází v září téhož roku společně s překladem Lutherovy knihy do češtiny. Vykládá učení o Kristových bytech a bratrské porozumění otázce Kristově přítomnosti ve Večeři Páně. To je ale již doba, kdy se blíží německá selská válka a přímé styky mezi Lutherem a bratřimi na čas ustávají. Jednota zcela nesdílí Lutherův pohled na užívání moci světského meče.

Novým impulsem pro vzájemné kontakty s Vitemberkem byla snaha Jednoty získat ve třicátých letech spojence ze strany evropské reformace. Do Jednoty vstupuje okázale šlechta, je to snad i

NAPSALI JSTE NÁM

ohlas smělého postupu luteránů v Říši. Pronikavě roste i počet bratrských studentů ve Vitemberku. K obnovení přímých styků dochází prostřednictvím vydání německého překladu bratrského vyznání „Rechenschaft des Glaubens“, které vypracoval Jan Roh za vydatné pomoci bratrských vitemberských studentů. Vyznání vychází v roce 1533 právě tam a dokonce s přejnou Lutherovou předmluvou. Inspirací pro sestavení další bratrské konfese v roce 1535 se stává Augustana. Jednota se pokouší napodobit její prosazení v Říši, bratrští šlechtici ji v listopadu předávají králi Ferdinandovi I. ve Vídni osobně. Nová konfese se ještě více než předchozí shoduje s Lutherovým učením. Vychází opět s jeho předmluvou. Jednota se pomalu stává uznávaným členem rodiny reformačních církví. Další jednání s Vitemberkem probíhají zásluhou biskupa Jana Augusty. Jednota očekává, že vliv Luthera pohne české podobojí ke sblížení obou církví. V této souvislosti bratři vydávají výbor z Lutherových spisů „O klítech Kristových“ a „O církvi svaté“. Přátelská jednání bratrského biskupa s Lutherem ještě zesilují na začátku 40. let a po Augustově zatčení v roce 1548 po nezdařeném stavovském odboji mu velmi přitěžují. O těchto jednáních ale nemáme mnoho spolehlivých zpráv. Vzájemné styky s Vitemberkem navíc smrtí prolutersky orientovaného bratrského kazatele Mikuláše Slánského v září 1542 a novou teologickou orientací Jednoty opět ustávají, ne však na dlouho. Lutherova pohůbka se účastní vitemberský bratrský student bohosloví Jan Lorenc, pozdější senior její polské větve a Jednota již se sympatií vzhlíží k filipistickému křídlu luterské reformace. To je ale již jiná kapitola.

– www.luther.cz –

**Tu svobodu nám vydobyl Kristus.
Stůjte proto pevně a nedejte si
na sebe znovu vložit otrocké jho.
Galatským 5,1**

✉ Vážený Pavle Steigere, děkuji vám za zaslání ZODu posledního čísla. Vaše stránky HCJB navštěvuji už více jak 5 let a musím říct, že je tam mnoho co studovat jak ve psané formě, což si tisknu a zakládám, abych měl opravdu co zajímavého číst a studovat, tak pořady v MP3 formátu, kterých mám stažených velmi mnoho. Například výklad O Boží Trojedinosti mám uložený i v mobilním telefonu a rád jej poslouchám. Informací v těchto pořadech je však opravdu hodně a nelze je vstřebat hned na poprvé, takže je poslouchám opakovaně, abychom vše bylo postupně zažito. Zaujal mě i váš článek Kde byl Bůh při katastrofě v New Yorku i článek o Nové totalitě a socializaci Ameriky. Je to opravdu dobře napsané.

Přeji vám hodně sil, zdraví a Božího požehnání do další vaší práce.

S pozdravem,

– R. Č., Brno –

✉ Milí Steigerovi, díky za tento způsob a zpracování „Zápasu o Duši“. Je to úžasné protože se mohu mnohem snadněji vracet k některým článkům. Je to přehledné a při tom jednoduché. Přeji vám boží požehnání a modlím se za vaši práci. Zdraví

– J. V. (z bývalého sboru v Jeseníku) –

✉ Milí Pavle a Kláro, moc vás oba zdravím skrze Ducha našeho Pána Ježíše Krista. Jsem vám vděčna za to, že množství vaší práce pro ZOD máte čas se věnovat i svým čtenářům osobně. Sestra B. z Č. Těšína chtěla moji adresu a vy jste nás svedli dohromady, abychom se mohly sdílet s našimi zápasy i radostmi ve víře. Pro mě to byla Boží odpověď na modlitbu nebo spíše na dotaz, jestli mám napsat do ZODu, protože mám spoustu otázek, námětů atd. a stále jsem neměla odvalu

a nechtěla jsem vás obtěžovat. Ve čtvrtek jsem se Pána ptala a v pátek mi přišel od vás dopis. Nebylo to jasné vyjádření Boží na mou prosbu? Ale teď nevím, jestli si mám dopisovat jen s milou sestrou, která mě chtěla kontaktovat, nebo psát i vám, třeba svědectví o svých zápasech a otázkách. Musím se přiznat, že ZODY nerozdávám, udělala jsem to jednou a ani jeden se mi nevrátil. Snad si je Pán použil. Já se k nim stále znovu vracím, jsou pro mne stále živé. Co jsem nechápala před 5 lety, pochopila jsem a přijala třeba včera. Je jen málo takových, kde se otevřeně a beze strachu mluví o Ježíši Kristu jako o jediné možnosti spásy, o fundamentalistech, jakkoliv to hrozně zní – já jsem taky.

Největší radost jsem ale měla z článku a ohlasů na něj o „křesťanské psychologii“. Jsem nedokonalá, hledající, chybní, ale už jako Boží nemluvně jsem nesouhlasila s tím, že v naší CB u vchodu na nástěnce byly vypsány ordinační hodiny nějakého psychologa. Proč navštěvovat církev, která mě zas posílá o dům dál?

Nebo vysvětlení, kdo je kalvinista a arminíán. Já jsem to v Písmu viděla, ale neuměla to popsat odborně, ale většina lidí kolem mě mi nerozumí. Ve mně to vyvolává o to větší vděčnost a pokoru před Bohem za to, že mne vyvolil bez zásluh. Nemohu ani vypsát, jak jsem žila, než mě Bůh oslovil. To apoštol Pavel byl proti mně svatý, protože i když špatně, ale sloužil Bohu svých otců.

Moc vás mám ráda. Odpustěte, prosím, že teď nepřispívám. Mám ČID a znovu žádám o plný, protože mi ho po roce a půl vzali. Zdravotní problémy jsou stále horší a návštěvy u lékařů stále častější a dražší.

– Hana K. Štítina –

✉ Milí a vážení Steigerovi a s. Sucho-melová,
v letech 1990–2004 jsem odebírala Váš časopis Zápas o duši. Velice mi sloužil

k utvrzení a potěšení. Protože jsme měli tři chlapece a byla jsem zaměstnaná, prolétla jsem časopisem a až v důchodu jsem našla více času na promyšlení v souladu s Biblií a vychutnávání vzácných povzbuzení – dobrot pro každý den.

Časopis mě také povzbuzoval, abych druhým sloužila, i můj manžel v hodině předposlední vzýval Pána, což nebylo samozřejmé. Až poslední čísla mi zbyla, jinak jsem se dělila. Překvapilo mě: sou-sedka v lavici Církve bratrské mi sdělila, že její manžel, který ještě do Církve bratrské nechodil, přijal Váš časopis na přečtení, potom brzy začal chodit do shromáždění a je to měsíc, kdy se přihlásil, že uvěřil a chce být přijat za člena sboru. Je to mladý muž s vysokoškolským vzděláním. I můj manžel uvěřil v Pána Ježíše.

Díky Pánu a povzbuzujícímu duchovnímu pokrmu - Písma a Vaší služby časopisem k hledání bloudících a hladových po Bohu, mám radost.

Proto bych ráda Zápas o duši začala odebírat znovu.

– Marie P., Č Budějovice –

AFORISMY

- Zničíte-li víru v Boha, stane se bohem stát.
- Kdyby nebylo Boha, nebyli by ani ateisté.
- Je velký omyl domnívat se, že lidé ztratí víru, nebudou věřit v nic. Budou věřit v cokoliv.
- Zvláštní. Víru ztratili, ale její předsudky si podrželi.
- O křesťanském ideálu neplatí, že by byl vyzkoušen a shledán nedostatečným: byl jen shledán obtížným a nebyl vyzkoušen.
- Rodiče, kteří nedokážou odlišit Ježíše od Sandokana, nemohou svým dětem předat nejen náboženství, ale ani podstatnou část kulturní tradice.

– www.rozcesti.org –

NEPROMARNI SVŮJ ŽIVOT

John Piper

Bůh nás stvořil k tomu, abychom žili s jedinou vášní: vášní radostně zobrazovat Jeho nejvyšší vznešenost ve všech oblastech života. Promarněný život je bez této vášně. Bůh nás povolává k tomu, abychom se modlili, přemýšleli, snili, plánovali a pracovali ne k vyvýšení nás samotných, ale k Jeho oslavě ve všech oblastech našeho života.

Většina lidí propluje svým životem bez skutečné vášně pro Boha. Stráví ho prázdnou zábavou, úsilím o pohodlí a potěšení a snad i snahou, vyhýbat se hříchu. Tato kniha

je varováním, abychom nezabředli do života, který postrádá smysl. Je to výzva, abychom se po celý život a i ve chvíli smrti chlubili jen křížem Ježíše Krista. Pokud věříte, že život je Kristus a smrtí je zisk, pak si přečtěte tuto knihu, naučte se, jak žít pro Krista, a nepromarněte svůj život!

John Piper: „Byla doba, kdy jsem nechápal, že usilovat o Boží slávu je vlastně totéž, co usilovat o svou vlastní radost. Dnes vidím miliony lidí, jak marní své životy, protože si myslí, že jde o dvě různé cesty, a ne o jednu. Musím vás však varovat. Cesta radosti, která vyvyšuje Boha, vás bude stát celý váš život. Je lepší svůj život ztratit, než ho promarnit! Tato kniha není o tom, jak se vyhnout zraňujícím životu, ale jak se vyhnout promarněnému životu.“

– www.didasko.cz –

Kniha Johna Pipera vyjde v listopadu.

CÍRKEV VE SVĚTĚ, NIKOLIV ZE SVĚTA

Zápas o duši a Biblické společenství křesťanů v Ústí nad Labem pořádají Zimní konferenci na téma „Církev“

- ◆ *Dal jsem jim tvé slovo, ale svět k nim pojal nenávisť, poněvadž nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa. Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého. (J 17,14–15)*
- **Co to je církev** - co (KDO!) je základem církve a co to pro církev, pro její existenci a praktické fungování konkrétně znamená.
- **Hlavní charakteristiky církve** - co dělá církev církví v jejich praktických projevech. Čím se liší od organizací, které dělají podobné věci?
- **Smysl a účel církve** - jaký je smysl církve v současném světě? Co říká Boží Slovo o účelu církve? Co má být vizí církve podle Božího Slova?
- **Jednota a oddělenost církve** - co podle Písma znamená jednota církve, koho se týká, jak by měla vypadat prakticky. V jakém smyslu je současně církev oddělená – pro koho a od koho.
- **Vedení v církvi** - důležitost a nutnost vedení církve biblicky kvalifikovanými staršími. Jaký je rozdíl mezi pastýřským služebným vedením a manažersky orientovaným řízením církve.

Konference proběhne 23. ledna 2010 v Domě techniky v Ústí nad Labem (Veleoslavínova 14, Ústí nad Labem).

Více informací najdete na <http://zod.reformace.cz> nebo www.cirkevusti.cz.

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek
a případné připomínky adresujte na:**

zapasodusi@gmail.com

Nebo na adresu:

**Zápas o duši
Veleslavínova 14
400 11 Ústí nad Labem**

**Dobrovolné příspěvky posílejte přiloženou složenkou
nebo převodem z účtu
Jako variabilní symbol použijte číslo
uvedené na Vaší etiketě**

**Název účtu: ZOD - HCJB World Radio
KB Pohofelec 152/3, 11800 Praha Hradčany
Číslo účtu: 96538621 / 0100**

<http://www.reformace.cz> nebo <http://zod.reformace.cz>

**Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtete si všechny ZODY od roku 1989 • Přečtete si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí**

**HCJB online vysílání na <<http://www.radio7.cz>>
každé pondělí od 8:30 do 9:00**

**HCJB online vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD - Zápas o duši, HCJB World Radio
Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 6, IČ: 41605012
Redakce a administrace: Veleslavínova 14, 400 11 Ústí nad Labem
Šéfredaktor: Jaroslav Kernal, DiS.
Redakční rada: Dr. Ing. Radovan Hynek, Mgr. Petr Papež, Klára Steigerová,
Ing. Pavel Steiger, RNDr. Jan Suchý, Ph.D., Ing. Iva Suchá
Číslo 102, vyšlo 15. října 2009, ev. č. MKČR: E 11180
Tiskne PBTisk s. r. o., Dělostřelecká 344, 26101 Příbram
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ!**